

СЫР ТАБИҒАТЫ

ҚОҒАМДЫҚ - ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ

ОБЩЕСТВЕННО - ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

2013 жылдан бастап шығады

● Апта сайын жарық көреді

● E-mail: syr.tabigaty@gmail.com

● www.syrtabigaty.kz

ПРЕЗИДЕНТ АРАЛ МӘСЕЛЕСІН ШЕШУДЕГІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СЕРІКТЕСТІКТІҢ МАҢЫЗЫН АЙТТЫ

Президент Халықаралық Аралды құтқару қоры Орталық Азиядағы су шаруашылығы мен экологиялық мәселелердің шешімін табу үшін өңірдегі мемлекеттердің күш-жігерін ортақ арнаға ұйыстыратын бірден-бір институционалдық платформа екеніне тоқталды. Бұл туралы Ақорданың баспасөз қызметі хабарлады.

- Қор Арал теңізін құтқаруға бағытталған халықаралық қолдау шараларын шоғырландырып, бірлескен бастамаларды іске асыруда айтарлықтай рөл атқарады.

Қазақстан Қорға төрағалық ету барысында барлық құрылтайшы мемлекеттердің қатысуымен көптеген өзекті міндеттердің шешімін табуға дәйекті түрде ықпал етті. Мысалы, су-энергетика саласындағы ынтымақтастық нығайып, жобаларды қаржыландыру тетіктері кеңейіп келеді. Қордың Атқарушы комитетінің үйлестіру қызметін арттыру жөнінде шаралар қабылданды.

Халықаралық әріптестермен, соның ішінде БҰҰ құрылымдарымен, қаржы

институттарымен және донорлармен ықпалдастық күшеюде. Халықаралық табиғатты қорғау бастамалары аясындағы жұмыс жанданды.

Қордың Атқарушы комитеті бірқатар маңызды жиынға, атап айтқанда, Рияд қаласында өткен One Water саммитіне, Найробиде ұйымдастырылған БҰҰ-ның қоршаған орта жөніндегі 7-ші Ассамблеясына, сондай-ақ Бакудегі COP-29 және Белендегі COP-30 конференцияларына қатысты.

Арал теңізі бассейніндегі елдерге көмек көрсету жөніндегі іс-қимыл бағдарламасына және Орталық Азияның тұрақты дамуы үшін қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Өңірлік бағдарламасына жіті назар аударылып отыр. Сонымен қатар халықаралық ұйымдардың қатысуымен 30-дан аса өңірлік жоба жүзеге асырылуда.

Аталған бағдарламалар мен бастамаларды қаржыландырудың жалпы көлемі екі миллиард доллардан асады. Қазақстанның Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымымен серіктесе отырып әзірлеген 2026-2029 жылдарға арналған Өңірлік жол картасы Арал маңы тұрғындарының денсаулығын жақсартуға және әл-ауқатын арттыруға үлес қосады, - деді Мемлекет басшысы.

Н.Бөлесова, inform.kz материалдар бойынша, фото: Ақорда.

12+ №15(540)
29 сәуір
апреля **2026**
Сәрсенбі • Среда • Wednesday

**УЧЕНЫЕ НАН РК ПРИМУТ
УЧАСТИЕ ВО ВНЕДРЕНИИ
СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ
ВОДНЫМИ РЕСУРСАМИ**

ЧИТАЙТЕ НА 2-Й СТРАНИЦЕ

**КАКИЕ РЕЗУЛЬТАТЫ
ПОКАЗАЛ КАЗАХСТАН В
ВОССТАНОВЛЕНИИ РЕДКИХ
ВИДОВ ЖИВОТНЫХ**

ЧИТАЙТЕ НА 4-Й СТРАНИЦЕ

**СКОЛЬКО ВЕСЯТ САМЫЕ
БОЛЬШИЕ СОСНОВЫЕ
ШИШКИ?**

ЧИТАЙТЕ НА 8-Й СТРАНИЦЕ

КАЗАХСТАН И ВОЗ РАЗРАБОТАЛИ ДОРОЖНУЮ КАРТУ ДЛЯ УЛУЧШЕНИЯ БЛАГОПОЛУЧИЯ ЖИТЕЛЕЙ ПРИАРАЛЬЯ

Президент подчеркнул, что Международный фонд спасения Арала - единственная региональная институциональная платформа, призванная обеспечить координацию усилий государств в решении водохозяйственных и экологических вопросов в Центральной Азии, передает агентство Kazinform со ссылкой на Ақорду.

- Фонд играет значительную роль в

консолидации международной поддержки и реализации совместных инициатив, направленных на сохранение Аральского моря. В рамках председательства в МФСА Казахстан при активном содействии всех государств-учредителей последовательно содействует решению многочисленных актуальных задач. Например, усиливается сотрудничество в водно-энергетической сфере, расширяются механизмы финан-

сирования проектов, приняты меры по повышению координирующей роли Исполнительного комитета Фонда. Укрепилось взаимодействие с международными партнерами, в том числе со структурами ООН, финансовыми институтами и донорами. Активизировалась работа в рамках международных природоохранных инициатив. Исполком Фонда принял участие в ряде важнейших мероприятий, включая саммит One Water в Эр-Рияде, 7-ю Ассамблею ООН по окружающей среде в Найроби, а также конференции COP-29 в Баку и COP-30 в Белене. В фокусе пристального внимания находится процесс реализации Программы действий по оказанию помощи странам бассейна Аральского моря и Региональной программы по охране окружающей среды для устойчивого развития Центральной Азии. Помимо этого, с участием международных организаций реализуются более 30 региональных проектов. Общий объем финансирования этих программ и инициатив превышает два миллиарда долларов. Важный вклад в улучшение здоровья и благополучия жителей Приаралья призвана внести разработанная Казахстаном в партнерстве со Всемирной организацией здравоохранения региональная Дорожная карта на 2026-2029 годы, - сообщил Глава государства.

По материалам Д.Жусупбековой, inform.kz, фото: Ақорда.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ КЫЗЫЛОРДА	Ср., 29 апреля 2026	Чт., 30 апреля 2026	Пт., 1 мая 2026	Сб., 2 мая 2026	Вс., 3 мая 2026	Пн., 4 мая 2026	Вт., 5 мая 2026
 Источник: gismeteo.kz	 +30°C Ясно	 +31°C Малооблачно	 +26°C Малооблачно	 +26°C Облачно	 +29°C Малооблачно	 +31°C Малооблачно	 +31°C Малооблачно
Долгосрочный прогноз погоды является ориентировочным и отражает только характер изменения погоды.	 +15°C Ясно	 +17°C Малооблачно	 +19°C Малооблачно	 +16°C Малооблачно	 +15°C Ясно	 +17°C Ясно	 +20°C Малооблачно
	4 м/с СВ 49% влажн. 750 мм рт.ст.	4 м/с З 34% влажн. 748 мм рт.ст.	5 м/с СЗ 49% влажн. 749 мм рт.ст.	6 м/с СВ 59% влажн. 750 мм рт.ст.	4 м/с СВ 65% влажн. 749 мм рт.ст.	2 м/с СВ 64% влажн. 750 мм рт.ст.	2 м/с В 54% влажн. 748 мм рт.ст.

ЭЛЕКТРОНДЫ ШОТ-ФАКТУРАЛАРДЫ (ЭШФ) УАҚЫТЫЛЫ РӘСІМДЕУ - САЛЫҚ ТӨЛЕУШІНІҢ МІНДЕТІ

Электронды шот-фактураны (бұдан әрі - ЭШФ) мерзімін бұза отырып жазған салық төлеушілер үшін Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес ЭШФ уақыттылы рәсімдеу салық төлеушінің міндеті болып табылады.

ҚР Салық кодексінің талаптарына сәйкес ЭШФ: тауарларды, жұмыстарды немесе көрсетілетін қызметтерді өткізу күніне; немесе өткізу күнінен кейін 15 (он бес) күнтізбелік күннен кешіктірмей жазылуға тиіс.

ЭШФ белгіленген мерзімнен кешіктіріп жазу салық заңнамасын бұзу болып саналады.

ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексіне сәйкес ЭШФ уақыттылы жазбағаны үшін:

құқық бұзушылық алғаш рет анықталған жағдайда - ескерту беріледі; қайталанған жағдайда - әкімшілік айыппұл көзделген.

Салық төлеушілерге салық заңнамасының талаптарын сақтау және бұзушылықтардың алдын алу мақсатында:

ЭШФ белгіленген мерзімде рәсімдеу;

ЭШФ ақпараттық жүйесінде құжаттардың уақыттылы жазылуын бақылау; бухгалтерлік есеп пен құжат айналымын дұрыс ұйымдастыру ұсынылады.

Салық заңнамасын сақтау әкімшілік жауапкершіліктің алдын алуға және салықтық тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

Е.КАНАТОВ,
Қазалы ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер Басқармасының бас маманы.

БОЛЕЕ 46,8 МЛН ДОЛЛАРОВ США НАПРАВЛЕНО НА ЖИЛЬЁ И ОБРАЗОВАНИЕ В РАМКАХ ПРОГРАММЫ «НАЦФОНД - ДЕТАМ»

По состоянию на 1 апреля 2026 года с момента запуска программы (с 1 февраля 2024 года) исполнено 273 371 заявление на общую сумму более 46,83 млн долларов США, которая была переведена уполномоченным операторам для последующего зачисления на банковские счета заявителей. Основная часть заявлений исполнена в целях улучшения жилищных условий - 171 696 заявлений на сумму 29,40 млн долларов США. В целях оплаты образования исполнено 101 675 заявлений на сумму 17,43 млн долларов США. Получатели целевых накоплений (ЦН) вправе использовать средства полностью или частично, при этом неиспользованный остаток сохраняется на целевом накопительном счёте (ЦНС).

Наиболее востребованным направлением в рамках улучшения жилищных условий стало пополнение вклада в жилищные строительные сбережения для дальнейшего накопления (исполнено 167 776 заявлений на сумму 28,79 млн долларов США). Также средства были внесены в качестве первоначального взноса для получения ипотечного жилищного займа на приобретение жилища - 1 345 заявлений на сумму 214,39 тыс. долларов США, в целях приобретения жилища в собственность по гражданско-правовым сделкам (окончательный расчет) - 938 заявлений на сумму 144,47 тыс. долларов США.

В рамках использования ЦН на образование наибольший объём средств направлен на оплату образовательных услуг организаций образования, расположенных на территории Республики Казахстан, долгами (за каждый академический период или учебный год) или в полном объеме одновременно (за весь срок обучения) (исполнено 93 586 заявлений на сумму около 16,32 млн долларов США). Также были востребованы следующие направления: пополнение образовательного накопительного вклада по договору об образовательном накопительном вкладе (исполнено 5 590 заявлений на сумму более 748,76 тыс. долларов США), оплата образовательных услуг зарубежных организаций образования долгами (за каждый академический период или учебный год) или в полном объеме одновременно (за весь срок обучения) (исполнено 2 018 заявлений на сумму 294,58 тыс. долларов США).

С подробной информацией о выплатах ЦН в целях улучшения жилищных условий и (или) оплаты образования в разрезе уполномоченных операторов и регионов можно ознакомиться на сайте enpf.kz.

Напомним, что по итогам 2025 года казахстанским детям произведено очередное начисление в размере 130,71 долларов США на одного ребенка, за 2024 год - по 129,38 долларов США, за 2023 год - по 100,52 долларов США. Детям до 18 лет ежегодно суммы из Нацфонда начисляются в виде целевых требований. При этом, согласно законодательству, начисленные юным казахстанцам суммы остаются в составе активов Нацфонда и продолжают инвестироваться. Благодаря дальнейшему инвестированию ежегодно сумма целевых требований каждого ребенка дополнительно прирастает за счет полученного инвестиционного дохода.

В результате совокупная сумма всех накопленных целевых требований (включая ежегодно дополнительно начисляемый инвестиционный доход) у ребенка, который участвует в программе:

- три года, составил 370 долларов 56 центов;
- два года, составил 263 доллара 93 цента;
- один год, составил 130 долларов 71 цент.

Информацию об участии в программе ребенка, не достигшего 18 лет, его родители и иные законные представители могут проверить по ИИН ребенка на сайте kids.enpf.kz, в личном кабинете на портале электронного правительства eGov.kz, а также в мобильных приложениях eGov Mobile и некоторых банков второго уровня.

В случае, если информация о целевых требованиях, начисленных детям за 2025 отчетный год, не отображается, то необходимо обновить документы в мобильных приложениях, следуя по пути:

• в приложении eGov Mobile: «Цифровые документы» - «Семья» - «Обновить список документов» - «Начисления из НАЦФОНДА»;
• в мобильных приложениях банков второго уровня, например, в Kaspi.kz: «Госуслуги» - «Все документы» - «Обновить список документов» - «Начисления из НАЦФОНДА».

Отсутствие в личном кабинете законного представителя сведений о начислении целевых требований детям, достигшим либо достигшим 18-летнего возраста в текущем году, обусловлено тем, что целевые требования обрели статус ЦН и в связи с этим доступ к информации о них предоставляется непосредственно получателю ЦН (гражданину, достигшему или достигающему 18-летнего возраста в 2026 году). Указанные лица должны самостоятельно получать информацию о своих ЦН посредством их личного кабинета на интернет-ресурсах ЕНПФ либо электронного правительства, чтобы затем при достижении 18-летнего возраста обратиться к уполномоченному оператору для открытия банковского счета в долларах США и подачи онлайн-заявления на выплату ЦН для улучшения жилищных условий и (или) оплаты образования.

На сегодняшний день уполномоченными операторами являются:

• АО «Отбасы банк» (по жилью и образованию),
• АО «Народный банк» (по образованию),
• АО «Банк ЦентрКредит» (по образованию).

Со статистикой по несовершеннолетним детям - участникам целевых требований и совершеннолетним получателям ЦН, а также по использованию ЦН на жильё и (или) образование можно ознакомиться на сайте enpf.kz.

Изучить условия программы, получить инструкции, ответы на интересующие вопросы можно на сайте kids.enpf.kz. Также можно ознакомиться с видеокomentarиями и инструкциями по теме на YouTube-канале БЖЗ КЕНПФ:

видеокomentarий Председателя АО "ЕНПФ" Ж.Б. Курманова:

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=30CdPWl6dv0>

видеокomentarий управляющего директора АО "ЕНПФ"

М.Т. Шарипова: <https://www.youtube.com/watch?v=APg2vATmMk0>

видеокomentarий "Вопрос-ответ" по программе «Нацфонд - детям»:

<https://www.youtube.com/watch?v=4cKr1VCavUk>

<https://www.youtube.com/watch?v=mrV0y37Gjnk>

инструкция по сайту "Нацфонд - детям":

<https://www.youtube.com/watch?v=YgP3dmMwAHc>

<https://www.youtube.com/watch?v=jyC2c-HgdpQ>

инструкция об осуществлении программы "Национальный Фонд детям":

<https://www.youtube.com/watch?v=bqeT41rWeeA>

<https://www.youtube.com/watch?v=pNBSS1VHdWU>

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

ТАМАҚТАН УЛАНУДЫҢ АЛДЫН АЛУ

Тамақтан улану - адам ағзасына түрлі бактериялар мен вирустардың тамақ арқылы енуінен пайда болатын қауіпті ауру түрі. Ол көбінесе тағамның дұрыс сақталмауы, шала пісірілуі немесе ас әзірлеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптардың сақталмауы салдарынан туындайды. Тамақтан улану - адам денсаулығына елеулі қауіп төндіретін жағдай, кейде тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Сондықтан әр адам оның алдын алу жолдарын білуі тиіс.

Тамақтан улану кезінде адамның іші ауырып, жүрегі айнып, құсу, іш өту, әлсіздік және дене қызуының көтерілуі байқалады. Бұл белгілер, әдетте, тағамды жеген соң бірнеше сағаттан кейін білінеді. Улану жеңіл өтуі де мүмкін, бірақ ауыр жағдайларда міндетті түрде дәрігердің көмегі қажет.

Алайда ең бастысы - бұл аурудың алдын алу. Тамақтан

уланудың алдын алу үшін күнделікті өмірде бірнеше қарапайым, бірақ өте маңызды ережелерді сақтау жеткілікті. Ең алдымен тазалық пен гигиенаға мән беру қажет. Шикі және пісірілген өнімдерді бөлек сақтау да маңызды. Сатып алынған өнімдердің жарамдылық мерзімін тексеріп отыру - тағы бір маңызды қадам. Мерзімі өткен немесе күмән тудыратын тағамдарды ешқашан тұтынуға болмайды. Сонымен қатар көкөніс пен жемістерді ағын сумен мұқият жуу керек. Сондай-ақ, тағамды дұрыс сақтау да аса маңызды рөл атқарады. Шикі ет, балық, сүт өнімдері және дайын тағам бір жерде сақталмауы тиіс. Мұндай жағдайда бактериялар оңай көбейіп, басқа тағамдарға жұғуы мүмкін. Сондықтан шикі және дайын тағамдарды тоңазытқыштың әртүрлі бөліктерінде сақтаған жөн. Ас үй құралдарын, кесу тактайшаларын және үстел беттерін әр қолданғаннан кейін таза күйінде ұстау маңызды. Одан бөлек, ет пен көкөніске арналған кесу тактайларын бөлек пайдалану керек. Бұл-айқаспалы ластанудың алдын алудың ең тиімді жолы. Осылайша тағам арасындағы бактериялар бір-біріне жұқпайды. Сонымен бірге, тағамды дұрыс пісіру де аса маңызды. Ет, балық және жұмыртқаны толық пісіріп, ішкі бөлігі шикі қалмауын қадағалау керек. Дайын асты бөлме температурасында ұзақ қалдырмай, тоңазытқышқа уақыттылы қойған жөн. Бұған қоса, өнімнің жарамдылық мерзімін тексеру-денсаулықты қорғаудың ең қарапайым тәсілі. Мерзімі өткен, иісі немесе дәмі күмән тудыратын тағамды қолдануға болмайды. Егер тамақтан уланудың алғашқы белгілері байқалса (іштің ауруы, жүрек айну, құсу, дене қызуының көтерілуі), дереу дәрігерге жүгініп, көп сұйықтық ішу қажет.

Тамақтан улану - кез келген адамның басына түсуі мүмкін, бірақ қарапайым сақтық шараларын сақтау арқылы бұл қауіптің алдын алуға болады. Жеке гигиенаны сақтау, сапалы және қауіпсіз өнімдерді таңдау, тағамды дұрыс сақтау мен дайындау - денсаулығымыздың кепілі. Әрбір адам өз және жақындарының өмірі үшін жауапты екенін естен шығармауы керек.

Денсаулық - таза тағамнан басталады!

Г.МАНБЕТОВА,
Жанакорған аудандық СЭББ бас маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЗАМАТТАРЫНЫҢ БАНКРОТТЫҒЫ: 2026 ЖЫЛҒЫ 19 НАУРЫЗДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

2026 жылғы 19 наурыздан бастап Қазақстанда «Жеке тұлғалардың төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттығы туралы» заңға енгізілген өзгерістер мен толықтырулар күшіне енді. Бұл түзетулер жүйелі реформадан гөрі, тәжірибеде жиі кездесетін мәселелерді шешуге бағытталған.

Ең маңызды өзгерістердің бірі - ломбардтар алдындағы міндеттемелерді соттан тыс банкроттық рәсімінен алып тастау. Бұрын азаматта ломбардтағы қарыз болса, ол рәсімді қолдануға кедергі келтіретін. Енді бұл шектеу жойылды. Себебі ломбард қарыздары кепілмен қамтамасыз етілген, яғни тәуекелдің бір бөлігі кепіл мүлкін сату арқылы жабылады деп есептеледі. Практикада бұл бұрын бас тартылған көптеген азаматтарға қайтадан мүмкіндік береді.

Жаңа түзетулер белгілі бір санаттағы істер бойынша рәсім мерзімін айтарлықтай қысқартты. Егер: қарыз сомасы 1600 АЕК-тен аспаса; төлем мерзімі 5 жылдан астам кешіктірілсе, онда соттан тыс банкроттық рәсімі 1 ай ішінде аяқталуы мүмкін. Бұрын рәсімнің жалпы мерзімі 6 айға дейін созылатын. Бұл өзгеріс экономикалық тұрғыдан қайтару мүмкіндігі жоқ қарыздарды жедел жабуға бағытталған.

Жалпы алғанда, енгізілген өзгерістер рәсімді жеңілдетуге және оны қолдана алатын азаматтардың санын арттыруға бағытталған. Атап айтқанда: формальды бас тарту негіздері

УЧЕНЫЕ НАН РК ПРИМУТ УЧАСТИЕ ВО ВНЕДРЕНИИ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ВОДНЫМИ РЕСУРСАМИ

Министерство водных ресурсов и ирригации и Национальная академия наук обсудили внедрение цифровой системы управления водными ресурсами Казахстана, передает Kazinform.

Министр водных ресурсов и ирригации Нуржан Нуржигитов встретился с президентом Национальной академии наук при Президенте Республики Казахстан Ахылбекөм Куришбаевым. Стороны обсудили вопросы цифровизации водохозяйственной отрасли. В частности, внедрение интегрированной системы управления водными ресурсами DeerpBas.

Проект направлен на повышение точности прогнозирования водного баланса, оптимизацию распределения ресурсов, своевременное выявление и предотвращение рисков, связанных с засухами и наводнениями. Система призвана интегрировать данные из различных источников и обеспечивать принятие обоснованных управленческих решений.

Участники встречи договорились проработать пилотные направления проекта и сроки его реализации, а также обсудили принципы работы системы DeerpBas. Отдельное внимание было уделено вопросам информационной безопасности и мониторинга подземных вод.

- Мы понимаем, что достижение стоящих перед нами целей связано с изучением и внедрением передового международного опыта, наилучших практик и технологий. Современные научные разработки открывают новые возможности для повышения эффективности водохозяйственной политики государства. Поэтому мы поддерживаем предложение НАН РК о разработке системы DeerpBas, - отметил министр водных ресурсов и ирригации Нуржан Нуржигитов.

По материалам Д.Калманбаевой, inform.kz, фото: Минводы и ирригации, the-village-kz.com.

МЕМЛЕКЕТТІК САНИТАРИЯЛЫҚ-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ БАҚЫЛАУДАҒЫ ЖӘНЕ ҚАДАҒАЛАУДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТІРКЕУГЕ ЖАТАТЫН ӨНІМДЕРДІҢ (ТАУАРЛАРДЫҢ) ЖАРНАМАЛАУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ

Мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық бақылаудағы және қадағалаудағы мемлекеттік тіркеуге жататын өнімдердің (тауарлардың) жарнамасы, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 27 қазандағы № ҚР ДСМ-160/2020 бұйрығымен бекітілген Қағидаларға сәйкес жүзеге асырылуы тиіс. Аталған Қағидаларға сәйкес, мемлекеттік тіркеуге жататын өнімдердің жарнамасын орналастыру тек олардың Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау және жарнама саласындағы заңнамасына сәйкестігі қамтамасыз етілген жағдайда ғана жол беріледі. «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес, халық денсаулығына әсер етуі мүмкін өнімдер міндетті түрде мемлекеттік тіркеуден өтуі тиіс. Мемлекеттік тіркеуден өтпеген өнімдерді жарнамалауға, өткізуге және таратуға жол берілмейді.

Өнімнің (тауардың) жарнамасы мынадай талаптарға сәйкес жүзеге асырылады:

- Қазақстан Республикасының аумағында (мерзімді баспасөз басылымдарын, интернет-ресурстарды, ақпараттық агенттіктерді қоспағанда) жарнама қазақ тілінде, ал жарнама берушінің қалауы бойынша орыс немесе басқа тілдерде таратылады;
- Мәтіндік жарнама анық әрі түсінікті әріппен жазылуы тиіс, аудиожарнама анық әрі түсінікті дыбыспен сүйемелденуі қажет. Бейнежарнамада анық дыбыстық және бейне сүйемелдеу болуы тиіс;
- Жарнама шынайы және танылатын болуы қажет;
- Тұтынушыларды жаңылыстыруғы, оның ішінде өнімнің сипаттамасы, құрамы, тұтынушылық қасиеттері, бағасы, қолдану нәтижелері туралы жалған ақпарат беруге жол берілмейді;
- Өнімнің (тауардың) сауда атауы мен өндірушінің атауы көрсетілуі тиіс;
- Өнімнің (тауардың) мақсаты туралы мәлімет қамтылуы қажет, егер бұл өнім атауынан түсініксіз болса;

- Өнім (тауар) арналған тұлғалар санаты туралы мәлімет көрсетілуі тиіс, егер мұндай мәлімет өндіруші тарапынан көзделген болса;
- Өнімді қолданудың негізгі көрсетілімдері және қарсы көрсетілімдері, жанама әсерлерімен (бар болған жағдайда) танысу қажеттілігі туралы ескертуді қамтуы тиіс;
- Жарнамаланатын өнімді (тауарды) өндіруге және өткізуге Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес рұқсат етіледі;
- Биологиялық белсенді қоспалардың жарнамасы қосымша мынадай мәліметтерді қамтуы тиіс:
 - құрамына кіретін биологиялық белсенді компоненттер туралы мәлімет: қолдану тәсілі мен дозасы; негізгі жанама әсерлері; негізгі қарсы көрсетілімдері; балаларға, жүкті және бала емізетін әйелдерге қатысты ерекше нұсқаулар (бар болса); босату шарттары; қолдану жөніндегі нұсқаулықпен танысу қажеттілігі туралы ескерту; Қазақстан Республикасындағы өндірушінің және шағымдарды қабылдайтын уәкілетті тұлғаның атауы мен мекенжайы; жарнамаланатын объектінің дәрілік зат болып табылмайтын туралы ескерту; қоғамдық көлікте, дәріхана ұйымдарында, медициналық ұйымдарда және рецептуралық бланкілерде мұндай жарнаманы орналастыруға жол берілмейді;
- Дезинфекциялық құралдардың жарнамасы қосымша мынадай мәліметтерді қамтуы тиіс: дезинфекциялық құралды қолдану жөніндегі ұсынымдар; дезинфекциялық құралмен жұмыс істеу кезіндегі сақтақ шаралар;

- Мемлекеттік тіркеуге жататын тамақ өнімдері: мамандандырылған өнімдер (балалар тағамы, емдік және емдік-профилактикалық тағамдар);

- спортшыларға арналған тағамдар; жүкті және бала емізетін әйелдерге арналған өнімдер; емдік-асханалық және табиғи минералды су; биологиялық белсенді тағамдық қоспалар;

- Мемлекеттік тіркеуге жататын азық-түлікке жатпайтын тауарлар: парфюмерлік-косметикалық өнімдердің жекелеген түрлері (күнге күюге және ағаруға арналған косметика, шашты бояуға және бұйралауға арналған құралдар, интимдік және балалар косметикасы, пилинг, ауыз қуысы гигиенасына арналған фотоқұрылымды құралдар, тиісті ағартуға арналған құралдар); дезинфекциялық, дезинсекциялық және дератизациялық құрылымдар; өнеркәсіпке қолданатын тұрмыстық химия және лак-бояу материалдары; ықтимал қауіпті химиялық және биологиялық заттар; тамақ өнімдеріне жанасатын бұйымдар (ыдыстан басқа, асхана керек-жарактары, технологиялық жабдықтар мен қаптама құралдар); балаларға арналған өнімдер (сүт қоспалары, емізкі, пустышка, гигиеналық құралдар, ыдыс-аяқ, тоқыма бұйымдары, бас киімдер және 3 жасқа дейінгі балаларға арналған бірінші қабат киімдер); ересектерге арналған жеке гигиена заттары;

- Мемлекеттік тіркеуге жататын өнімді сатып аларда, сатушыдан міндетті түрде мемлекеттік тіркеу туралы куәлікті талап етіңіз. Егер өнімнің жарнамасында қажетті мәліметтер көрсетілмесе немесе сатушы мемлекеттік тіркеу туралы куәлікті ұсынуудан бас тартса, мұндай өнімді сатып алудан бас тартқан дұрыс. Себебі ол денсаулыққа қауіпті болуы мүмкін.

А.НАЗЫМБЕКОВА,
Техникалық регламенттер талаптарының сақталуын бақылау бөлімінің басшысы, ашық көздерден алынған фотосурет.

ВАКЦИНАЦИЯЛАУ - ЖҰҚПАЛЫ АУРУЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛЫ

Қоғамдық денсаулықты сақтау және жұқпалы аурулардың таралуын болдырмау бағытындағы маңызды шаралардың бірі - вакцинациялау. Екіне арқылы көптеген қауіпті инфекциялардың алдын алуға болады. Бүгінде медицина саласында жүргізіліп жатқан иммундау бағдарламалары халықтың денсаулығын қорғауда ерекше рөл атқарады.

Вакцинация - ағзада белгілі бір ауруға қарсы иммунитет қалыптастыратын қауіпсіз әрі тиімді әдіс. Екпе салынғаннан кейін адам ағзасы инфекция қоздырғыштарын тануға үйреніп, болашақта ауру жұққан жағдайда оны жеңіл өткеруге немесе мүлде ауырмауға мүмкіндік береді. Соның нәтижесінде қызылша, көкжөтел, дифтерия, полиомиелит сияқты бірқатар жұқпалы аурулардың таралу деңгейі айтарлықтай төмендеді.

Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасы мамандары тұрғындарға Ұлттық егу күнтізбесіне сәйкес жоспарлы вакцинациядан уақытылы өтудің маңыздылығын ескертеді. Әсіресе балалардың иммунитетін қалыптастыруда профилактикалық екпелердің орны ерекше.

Вакцинациялау кезінде келесі ұсыныстарды сақтау қажет:

- жоспарлы екпелерді белгіленген мерзімде алу;
- екпе алдында медициналық тексеруден өту;
- денсаулық жағдайы туралы дәрігерге толық ақпарат беру;
- екпеден кейін медициналық қызметкерлердің ұсынымдарын орындау.

Кейбір тұрғындар арасында вакцинацияға қатысты қате пікірлер кездесуі мүмкін. Алайда ғылыми зерттеулер мен көпжылдық тәжірибе екпелердің қауіпсіздігін және олардың аурулардың алдын алуындағы тиімділігін дәлелдеп отыр. Вакцинациялау тек жеке адамның емес, тұтас қоғамның қауіпсіздігіне әсер етеді.

Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық

бақылау басқармасы тұрғындарды өз денсаулығына жауапкершілікпен қарап, профилактикалық екпелерден уақытылы өтуге шақырады. Иммундау - болашақ ұрпақтың саулығын қамтамасыз етудің маңызды кепілі.

А. ИДРИСОВА,
Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы, ашық көздерден алынған фотосурет.

РЕГИОНАЛЬНЫЙ ЭКОСАММИТ ПОЛУЧИЛ ВЫСОКУЮ ОЦЕНКУ ЭКСПЕРТОВ

Международные эксперты высоко оценивают инициативу Казахстана по проведению регионального экологического саммита. По их словам, его ключевая ценность в том, что обсуждения переходят в плоскость конкретных совместных действий и договоренностей, передает «24KZ». Участники также отмечают высокий уровень представительства, что говорит о серьезном отношении стран к экологической повестке и готовности искать общие решения. По мнению экспертов, такие встречи помогают не только обозначить проблемы, но и выработать практические шаги, а также заложить долгосрочную основу для взаимодействия в регионе.

Рольф Пайе, исполнительный секретарь Базельской, Роттердамской и Стокгольмской конвенций:

- Меня радует, что главы государств активно вовлечены в процессы в этом регионе - это означает, что вопросам изменения

климата уделяется внимание на самом высоком политическом уровне. При этом важно понимать: климатическая повестка многогранна и затрагивает самые разные сферы. На площадке представлены различные организации ООН, в том числе и моя, занимающаяся регулированием и рациональным обращением с химическими веществами и отходами.

На первый взгляд может показаться, что эта тема не связана с климатом, однако связь прямая: около 20% выбросов парниковых газов обусловлены неэффективным управлением отходами, которые мы ежедневно производим. Это значит, что у нас есть реальные возможности повлиять на ситуацию, действуя совместно со странами региона.

В программе саммита - широкий круг тем. По мнению зарубежных экспертов, экологические проблемы не имеют границ: засухи, опустынивание, изменение климата, состояние рек и экосистем затрагивают все страны региона. Поэтому решать их можно только совместно. Для Центральной Азии это особенно важно - необходимы согласованные подходы к обеспечению водной безопасности.

Рольф Пайе, исполнительный секретарь Базельской, Роттердамской и Стокгольмской конвенций:

- Ещё один ключевой вызов, который подтверждают исследования, - это дефицит воды. Вода необходима всем: людям, промышленности, экосистемам. Поэтому важно разрабатывать эффективные стратегии и внедрять современные технологии, направленные не только на обеспечение доступа к водным ресурсам, но и на сохранение их качества. Загрязнение воды ведёт к значительным затратам на её очистку, чего можно избежать при грамотном управлении.

По материалам www.24.kz, фото www.24.kz.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ОҢАЛТУ ЖӘНЕ БАНКРОТТЫҚ РӘСІМДЕРІ: 2026 ЖЫЛҒЫ 19 НАУРЫЗДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

2026 жылғы 19 наурыздан бастап Қазақстан Республикасының «Оңалту және банкроттық туралы» заңына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар күшіне енді. Бұл түзетулер негізінен заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлерге қатысты рәсімдерді жетілдіруге бағытталған және практикада жиі кездесетін олқылықтарды жоюды көздейді.

Жаңа өзгерістерге сәйкес, банкроттық басқарушының рөлі айтарлықтай күшейтілді. Енді ол: өз сыйақысын есептеу процесіне ықпал ете алады; заңды тұлғаны қайта тіркеуді жарамсыз деп тану туралы сотқа жүгінуге құқылы. Бұл түзету басқарушыны тек рәсімді жүргізуші емес, кредиторлардың мүддесін қорғайтын белсенді субъект ретінде қарастыруға мүмкіндік береді.

Заңнамаға уақытша басқарушыны шеттету мүмкіндігі енгізілді. Бұрын мұндай құралдың болмауы рәсімнің формалды өтуіне немесе мүдделер қақтығысына әкелуі мүмкін еді. Енді бұл тетік рәсімнің әділдігін қамтамасыз етуге және тиімсіз немесе тәуелді басқарушыларды ауыстыруға мүмкіндік береді. Кредиторларды жиналыстар мен комитет отырыстары туралы хабардар ету тәсілдері кеңейтілді. Бұл өзгеріс: рәсімдердің ашықтығын арттырады; хабарландыруға қатысты даулардың санын азайтады; кредиторлардың қатысуын жеңілдетеді.

Егер банкроттық рәсмін қолдану туралы өтінішке бас тартылған жағдайда, заңда қайта жүгінуге үшін нақты мерзім белгіленді. Бұл бұрынғы құқықтық белгісіздікті жойып, рәсімнің болжамдылығын арттырады.

Маңызды өзгерістердің бірі - егер жалғыз кредитор салық органы болса, оңалту рәсмін қолдануға жол берілмейді. Бұл түзету салық берешегі бар жағдайларда оңалтуды формалды түрде пайдалану тәжірибесін шектеуге бағытталған.

Енгізілген түзетулердің жалпы бағыты айқын: рәсімдердің ашықтығын арттыру; бақылауды күшейту; теріс пайдаланулардың алдын алу. Сонымен қатар, заң қолдану тәжірибесінде рәсімдерді жасанды түрде созу және міндеттемелерден жалтару мүмкіндіктері шектелуде. Бұл өзгерістер бизнес үшін рәсімдерді жеңілдетуден гөрі, оларды тәртіпке келтіруге бағытталған. Негізгі әсерлері: кредиторлардың құқықтарын қорғау күшейеді; рәсімдердің айқындығы артады; басқарушының рөлі маңызды бола түседі; оңалту рәсмін қолдану мүмкіндігі тарылуы мүмкін. 2026 жылғы 19 наурыздағы өзгерістер оңалту және банкроттық институтын жүйелеуге бағытталған эволюциялық қадам болып табылады. Заң шығарушы бір жағынан рәсімдердің тиімділігін арттыруды көздесе, екінші жағынан оларды теріс пайдалану тәуекелдерін азайтуды мақсат етеді. Сондықтан практикалық қызметте бұл өзгерістерді ескере отырып, әрбір нақты жағдай бойынша стратегияны мұқият талдау қажет. Оңалту мен банкроттық арасындағы таңдау бұрынғыдан да маңызды шешімге айналып отыр.

А.ЕРДЕСБЕКОВ,
Жаңақорған ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер Басқармасының «Салықтық әкімшілендіру және өндіріп алу» бөлімінің басшысы.

ЕАЭО-ДА АЛЫС-БЕРІС ШИКІЗАТЫН ҚАЙТА ӨңДЕУ ЖӨНІНДЕГІ ЖҰМЫСТАРҒА САЛЫҚ САЛУ

ЕАЭО-дағы толлинг: Қазақстандық кәсіпорындар үшін салық жеңілдігі Қазақстан Республикасының Салық кодексінің 523-бабы Еуразиялық экономикалық одақ (ЕАЭО) шеңберінде алыс-беріс шикізатын (толлинг) қайта өңдеу жұмыстарына қосылған құн салығын (ҚҚС) салу мәселелерін реттейді. Бұл норма отандық өңдеуші кәсіпорындарға маңызды салықтық жеңілдік береді.

523-бапқа сәйкес, ЕАЭО-ға мүше басқа мемлекеттің (Ресей, Беларусь, Қырғызстан немесе Армения) аумағынан Қазақстанға кейіннен сол елге қайтару үшін әкелінген алыс-беріс шикізатын қайта өңдеу жөніндегі жұмыстарға нөлдік мөлшерлеме (0%) бойынша ҚҚС салынады. Бұл ретте тауарларды қайта өңдеу шарттары (524-бап) және белгіленген мерзімдер қатаң сақталуы тиіс. Нөлдік мөлшерлемені қолдану үшін салық төлеуші бірқатар құжаттарды ұсынуға міндетті:

- ЕАЭО елдерінің салық төлеушілері арасындағы шарт (келісімшарт);
- Жұмыстардың орындалғанын растайтын құжаттар;
- Шикізатты әкелу және қайта өңдеу өнімдерін әкету фактісін растайтын құжаттар;
- Тауарларды әкелу және жанама салықтарды төлеу туралы өтініш;
- Уәкілетті мемлекеттік органның тауарларды қайта өңдеу шарттары туралы қорытындысы;
- Валюталық түсімнің банк шотына түскенін растайтын құжаттар.

Егер қайта өңделген өнім басқа ЕАЭО еліне немесе одаққа кірмейтін мемлекетке жіберілсе, растау тәртібіне қосымша талаптар қолданылады.

Бұл механизм ЕАЭО ішіндегі өнеркәсіптік ынтымақтастықты дамытуға, қазақстандық кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға және жаңа жұмыс орындарын құруға бағытталған. Нөлдік ҚҚС - бизнес үшін айтарлықтай жеңілдік, алайда барлық шарттар мен құжаттарды мұқият сақтамаған жағдайда салық органы жалпы тәртіптен 12% мөлшерлемесі бойынша ҚҚС есептеуі мүмкін.

Салық кодексінің 523-бабы өңдеу өнеркәсібі саласындағы кәсіпкерлер мен халықаралық ынтымақтастыққа қатысушы компаниялар үшін маңызды құқықтық негіз болып табылады. Осы норманы талаптарын сақтау салықтық тәуекелдерді азайтып, ЕАЭО елдерімен тиімді экономикалық байланыстар орнатуға мүмкіндік береді.

Қазалы ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер Басқармасы.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЗАМАТТАРЫНЫҢ ТӨЛЕМ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ЖӘНЕ БАНКРОТТЫҒЫ ТУРАЛЫ

Қазақстан Республикасының «Азаматтардың төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттығы туралы» Заңына сәйкес жеке тұлғалардың банкроттық рәсмін қолдану бойынша өтініштер eGov.kz порталы арқылы электрондық түрде қабылданады.

Сот арқылы және соттан тыс банкроттық рәсмін қолдану туралы арыздарды өңдеу, оның ішінде енгізілген деректердің сәйкестігін тексеру – тіркеуші органдардың, банктер мен кредиттік бюролардың электрондық деректер базалары арқылы «QOLDAU» бизнес пен азаматтарға арналған цифрлық платформасының «TAZALAU» сервисінде автоматты түрде жүзеге асырылады.

Өтініш белгіленген тәртіпке сәйкес толтырылып, қажетті құжаттармен бірге ұсынылуы тиіс.

Ұсынылған мәліметтердің толықтығы мен дұрыстығы өтініш берушінің жауапкершілігінде болады. Өтініш уәкілетті органмен қаралып, нәтижесі бойынша тиісті шешім қабылданады.

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті.

В СООТВЕТСТВИИ С ЗАКОНОМ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН «О ВОССТАНОВЛЕНИИ ПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТИ ГРАЖДАН И БАНКРОТСТВЕ»

В соответствии с Законом Республики Казахстан «О восстановлении платежеспособности граждан и банкротстве» заявления о применении процедуры банкротства физических лиц принимаются в электронном виде через портал eGov.kz.

Обработка заявлений о применении судебной и внесудебной процедуры банкротства, включая проверку достоверности представленных данных, осуществляется автоматически через сервис «TAZALAU» цифровой платформы для бизнеса и граждан «QOLDAU» с использованием электронных баз данных регистрирующих органов, банков и кредитных бюро. Заявление должно быть оформлено в установленном порядке с приложением необходимых документов.

Ответственность за полноту и достоверность представленных сведений возлагается на заявителя.

Заявление рассматривается уполномоченным органом с принятием соответствующего решения.

Департамент государственных доходов по Кызылординской области.

ҚАНДАЙ ЖАҒДАЙЛАРДА ЕРІКТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАЛАРЫ ЕСЕБІНЕН ЗЕЙНЕТАҚЫ ТӨЛЕМДЕРІ АВТОМАТТЫ ТҮРДЕ ТАҒАЙЫНДАЛАДЫ

Ерікті зейнетақы жарналары (ЕЗЖ) есебінен зейнетақымен қамсыздандыру туралы және БЖЗҚ-ның зейнетақы қағидаларында айқындалған тәртіппен ЕЗЖ есебінен зейнетақы төлемдерін жүзеге асыруды көздейтін Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексіне енгізілген өзгерістерге сәйкес 2026 жылғы наурыздан бастап БЖЗҚ-да зейнетақы жинақтары бар, бұрын 50 жасқа толуына немесе мүгедектігіне байланысты оларды төлеу туралы БЖЗҚ-ға өтінішпен жүгінбеген зейнеткерлік жасқа толған тұлғаларға ЕЗЖ есебінен зейнетақы төлемдерінің өтінішсіз тағайындау тәртібі енгізілді.

ЕЗЖ есебінен зейнетақы төлемдерінің өтінішсіз тәртібі (олар болған жағдайда) келесіні көздейді:

- ЕЗЖ есебінен зейнетақы төлемдерін БЖЗҚ тарапынан автоматты түрде тағайындау Мемлекеттік корпорацияға белгіленген тәртіппен мемлекеттік бюджеттен зейнетақы және міндетті зейнетақы жарналары (МЗЖ) және (немесе) міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары (МКЗЖ) есебінен зейнеткерлік жасына жетуіне байланысты төлемдер алуға өтінішпен жүгінген кезде;

- проактивті қызмет шеңберінде ЕЗЖ есебінен төлемдерді жүзеге асыру Мемлекеттік корпорациямен жыл сайынғы салыстырып тексеру нәтижелері бойынша халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті органның ақпараттық жүйесінде бюджет қаражаты есебінен тағайындалған жасына байланысты зейнетақы төлемдерінің және (немесе) мемлекеттік базалық зейнетақы төлемдері болған кезде.

Өтінішсіз тәртіп зейнеткерлік жасқа толған азаматтарға қатысты БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдеріне бірыңғай тәсілді белгілеу мақсатында қабылданды. Жанашылдық ЕЗЖ есебінен зейнетақы төлемдерін онтайландырады және жалпыға бірдей белгіленген зейнетақы жасына жеткен, бұрын БЖЗҚ-ға 50 жасқа толуына немесе мүгедектігіне байланысты оларды төлеу үшін жүгінбеген адамдардың ЕЗЖ есебінен зейнетақы жинақтарының талап етілмеу тәуекелін жояды.

Егер ЕЗЖ есебінен зейнетақы жинақтарының сомасы республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының I қаңтарында қолданыста болатын ең төменгі зейнетақының 12 еселенген мөлшерінен аспаса (2026 жылы - 828588 теңге (12*69049)), бір реттік төлем ретінде жасалды немесе ай сайынғы кесте бойынша таусылғанға дейін жарналардың міндетті түрлерімен бірге жүзеге асырылады. Алайда алушы БЖЗҚ-ға ЕЗЖ есебінен төлем шарттарын өзгерту туралы өтінішпен жүгіне алады.

Естеріңізге сала кетейік, 50 жасқа толған немесе мүгедектігі бар адамдар БЖЗҚ сайтында немесе мобильді қосымшасында, сондай-ақ Қор кеңсесінде ЕЗЖ есебінен төлемдер алуға БЖЗҚ-ға өтініш бере алады.

ЕЗЖ есебінен төлемдер алу тәртібі туралы толық ақпаратпен БЖЗҚ сайтында "қызметтер"/"ЕЗЖ есебінен төлемдер" бөлімінде танысуға болады.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

ПОРЯДОК СОГЛАСОВАНИЯ СДЕЛОК С ИМУЩЕСТВОМ СУБЪЕКТОВ ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ

Приказом Министра национальной экономики Республики Казахстан от 13 августа 2019 года №73 (далее – Правила) установлен порядок согласования отдельных действий субъектов естественных монополий. Согласно данным Правилам, срок предоставления государственной услуги по согласованию сделок с имуществом субъектов естественных монополий составляет 10 рабочих дней.

Для получения государственной услуги «Выдача согласия на совершение сделок с имуществом субъекта естественной монополии» услугополучатель через портал представляет услугодателю следующие документы:

- 1) ходатайство о получении согласия уполномоченного органа по форме 1 согласно приложению 2 к настоящим Правилам;
- 2) электронную копию выписки-подтверждения из бухгалтерского баланса на начало текущего года, подписанную руководителем субъекта естественной монополии, с указанием наименования, типа, вида, инвентарного номера, первоначальной, остаточной стоимости отчуждаемого имущества в разрезе по отчуждаемым объектам.

Основные требования, связанные с характеристикой процесса, формы, содержания и результата государственной услуги, а также иные сведения, учитывающие особенности предоставления услуги, изложены в стандарте государственной услуги, приведенном в приложении 2-1 к Правилам.

Если заявитель не предоставляет полный пакет документов или предоставляет документы с истекшим сроком действия, поставщик услуг в течение 2 рабочих дней направляет уведомление об отказе в рассмотрении заявки в личный кабинет заявителя на портале.

В случае полноты представленных документов и на основании проведенных расчетов в течение 7 (семи) рабочих дней структурное подразделение соответствующей отрасли услугодателя предоставляет соответствующее заключение, по итогам ответственное структурное подразделение в течение 1 (одного) рабочего дня, принимает решение о выдаче согласия на совершение сделок с имуществом, используемым для предоставления регулируемой услуги, если балансовая стоимость имущества, учтенного в бухгалтерском балансе на начало текущего года, превышает 0,05 процента от балансовой стоимости его активов в соответствии с бухгалтерским балансом на начало текущего календарного года.

Результат оказания государственной услуги направляется в электронной форме подписанного электронной цифровой подписью руководителя услугодателя в «личный кабинет» услугополучателя на портале.

Основанием для отказа в оказании государственных услуг является:

- 1) повышение тарифа;
- 2) нарушение договоров с потребителями;
- 3) ущемление прав и законных интересов потребителей;
- 4) нарушение неразрывно связанной технологической системы предоставления регулируемой услуги или снижению качества регулируемой услуги;

- 5) установление недостоверности документов, представленных услугополучателем для получения государственной услуги, и (или) данных (сведений), содержащихся в них;

- 6) несоответствие услугополучателя и (или) представленных материалов, объектов, данных и сведений, необходимых для оказания государственной услуги, требованиям, установленным в соответствии с настоящими Правилами;

- 7) в отношении услугополучателя имеется вступившее в законную силу решение (приговор) суда о запрете деятельности или отдельных видов деятельности, требующих получения определенной государственной услуги;

- 8) в отношении услугополучателя имеется вступившее в законную силу решение суда, на основании которого услугополучатель лишен специального права, связанного с получением государственной услуги.

Жалоба на решения, действия (бездействия) услугодателя по вопросам оказания государственных услуг может быть подана на имя руководителя услугодателя, уполномоченного органа и в уполномоченный орган по оценке и контролю за качеством оказания государственных услуг в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Департамент Комитета по регулированию естественных монополий Министерства национальной экономики Республики Казахстан по Кызылординской области.

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА ЖАҢА ТАМАҚТАНУ СТАНДАРТЫНЫҢ ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛУЫ ТУРАЛЫ

2022 жылғы 17 ақпандағы № ҚР ДСМ-16 бұйрығымен (әрі қарай - Бұйрық) бекітілген "Қоғамдық тамақтану объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларының талаптарына сай бекітілген.

Жалпы білім беретін мектептерде төрт апталық маусымдық перспективалық мәзір Қызылорда облысының білім басқармасымен келісіліп, Қызылорда облысының денсаулық сақтау басқармасымен бекітілді.

Тамақтану стандарты мектепке дейінгі ұйымдарда, орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында, сондай-ақ білім беру және сауықтыру ұйымдарында тамақтануды ұйымдастыруға қолданылады. Тамақтану стандарты заманауи, халықаралық талаптарды ескере отырып әзірленген.

МАҚСАТЫ - балаларды қауіпсіз, сапалы және құнарлы тамақтанумен қамтамасыз ету, тағамның құрамындағы ақуыз, май, көмірсу және дәрумендер мөлшерін жас ерекшеліктеріне сай теңгерімді ету. Жаңа стандартқа енгізілген түзетулердің негізгі артықшылықтары:

1. ДДҰ ұсыныстары бойынша тәуліктік қанттың қабылдау мөлшері 25 грамнан, тұздың тәуліктік қабылдау мөлшері 5 грамнан асырмау;

2. Жемістер мен көкөністерді тұтынуды көбейту;
3. Мәзірден табиғи емес тағамдарды, мөлшерден тыс тұзды және қант қосылған тағамдарды алып тастау;

4. Білім беру ұйымдарында тамақтануды ұйымдастыру тәсілдерін айқындап берді («Шведтік стол», Кейтеринг және аутсорсинг) қарастырылған;

5. Шағын жинақталған мектептерде - «Ланч-пакеттер» (түскі ас пакеттері);

6. Мектепке дейінгі ұйымдар мен балаларды сауықтыру ұйымдарында кейтеринг және аутсорсинг рұқсат етілмейді;

7. Жеуге жарамсыздық индексі = Тамақ қалдықтары;

8. Стандарт білім беру ұйымдарында тамақтанудың біркелкі тәсілдерін қамтамасыз етеді және оны енгізу балалардың тамақтануының сапасын арттыру мен денсаулығын нығайтудың негізіне айналуы тиіс.

Мектеп тағамдарына арналған көп нұсқалы перспективалық мәзір үлгісі.

1. Балалардың физиологиялық қажеттіліктерін энергетикалық құндылығын (калориялық) ескере отырып құрастырылған;

2. Балалардың жас санаттары, маусымдық ерекшеліктерін (қыс-көктем, жаз-күз), сондай-ақ ас блогы жоқ мектептердегі балалардың тамақтануы ескерілген;

3. Семіздік, қант диабеті, жүрек-қан тамырлары және басқа да аурулардың қауіпін азайту үшін қант пен тұзды азайту бойынша ДДҰ ұсынымдары ескерілген;

Рацион мыналарды қамтиды:

1. ет, балық және көкөніс тағамдары, жаңа піскен көкөніс салаттары және қант мөлшері аз сусындар;

2. майы аз сүт; пробиотиктері бар ашытылған сүт өнімдері;

3. көкөністер мен жемістердің мөлшерін көбейту.

Тағамнан улану мен жедел ішек инфекцияларының алдын алу үшін бірнеше шараларды қатаң сақтау қажет:

1. Тағамның сапасы мен қауіпсіздігін бақылау;
2. Қызметкерлердің санитариялық-гигиеналық білімдері мен дағдыларын арттыру;
3. Тамақтану режимін бақылау;
4. Инфекциялардың алдын алу және ауруды жұқтырудың жолдарын болдырмау.

Ақниет Жаңабергенқызы МЕРГЕНОВА,
Қызылорда қалалық санитариялық-эпидемиологиялық
бақылау Басқармасының бас маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

ХАЛЫҚТЫҢ САНИТАРИЯЛЫҚ-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ САЛАМАТТЫЛЫҒЫ САЛАСЫНДА БАҚЫЛАУ МАҚСАТЫНДА САТЫП АЛУ НӘТИЖЕЛЕРІ ТУРАЛЫ

Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасымен өнім қауіпсіздігін бақылау мақсатында, 2026 жылға бекітілген жоспар-кестеге сәйкес 4 нысаннан барлығы 51 сынамалар іріктеліп, сатып алынды. Сатып алынған 51 сынама (20- отандық, 21- ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер, 10- өзге елдер), оның ішінде тамақ өнімдерінен - 45, тамақ емес өнімдерінен - 6 сынамалар іріктеліп алынды. Алынған 51 сынаманы түрлерімен жіктеуің болсақ; май және май өнімдері-6, ет және ет өнімдері-3, балық және балық өнімдері-2, құс және құс өнімдері -2, шырғандар-1, алкогольсіз сусындар-5, сүт және сүт өнімдері-17, ұн және жарма өнімдері- 3, кондитерлік өнім-2, жеміс-көкөніс-3, басқа да - 1, балалар және жасөспірімдер өнімі- 1, ойыншықтар-1, жеке гигиена-2, тұрмыстық химия өнімінен -1, тамақ өнімдерімен байланысатын өнім -1 сынамалар алынды.

Жүргізілген санитариялық-эпидемиологиялық сараптама нәтижесімен 9 сынама (сүт және сүт өнімдері-1, құс еті және құс еті өнімдері-2, балық өнімі-2, ұн және жарма өнімдері - 1, алкогольсіз сусындар-1, ет өнімі-1, кондитер өнімі-1) техникалық регламенттер талаптарына, яғни таңбалануы бойынша және микробиологиялық көрсеткіш бойынша талаптарға сай болмай шықты. Атап айтқанда, мемлекеттік тілде мәлімет көрсетілмеген жәнде ІТБ анықталған. Сәйкес келмеген өнімдер бойынша 3 жеке кәсіпкерлерге «Еуразиялық экономикалық одақтың техникалық регламенттерінің талаптарына және (немесе) Бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарына сәйкес келмейтін (сәйкес келмейтін) өнімді (тауарды) алып қою және өткізуден кері қайтарып алу туралы жедел ден қою шараларын қолдану туралы» Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің 4 қаулысы беріліп, орындалуы бойынша жауаптары алынды. 2 сауда дүкендерге жоспардан тыс тексеру жұмыстары жүргізілді, бұзушылықтар анықталған жоқ. Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы тергеп-тексеру бойынша 1-нысан

тексерілді, бұзушылықтар анықталып, ӘҚБтК 425 бабының 1- бөлігі бойынша жауапты тұлға айыппұл салынды.

Тағам қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі техникалық регламенттер, қауіпсіз тағам өнімдерін пайдалану, тағам өнімдерін өндіру, тасымалдау, сақтау, сатумен айналысатын жеке кәсіпкерлерге түсіндірме жұмыстары жүргізілді.

Жанар Пермебайқызы БИСЕНБАЙ,
Сырдария аудандық СЭББ жетекші маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

КАКИЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ПОКАЗАЛ КАЗАХСТАН В ВОССТАНОВЛЕНИИ РЕДКИХ ВИДОВ ЖИВОТНЫХ

Казахстан демонстрирует результаты мирового значения в сохранении редких видов животных. Об этом заявил министр экологии и природных ресурсов Ерлан Нысанбаев в ходе пленарного заседания в рамках экологического саммита в Астане,

передает корреспондент агентства Kazinform.

По его словам, вопросы устойчивого развития Центральной Азии имеют глобальное значение.

- Горная экосистема Тянь-Шаня, степи, пустыни, леса и водно-болотные угодья региона формируют природный комплекс мирового значения. Только в горах Центральной Азии сосредоточено 5000 видов растений, 1500 из них являются эндемичными, - сообщил Нысанбаев.

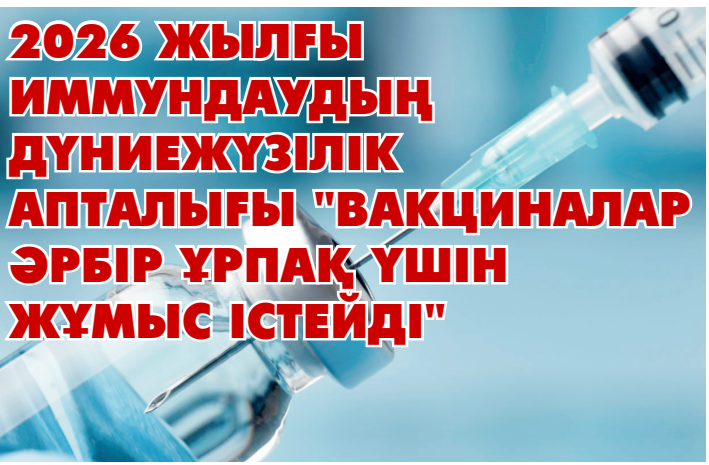
Министр отметил, что регион играет ключевую роль в сохранении мигрирующих видов, экологической связанности и трансграничных экосистем. В связи с этим охрана природы выходит за рамки национальной повестки и требует совместных усилий.

- Казахстан подходит к этой повестке с конкретными действиями и результатами. Утверждена Концепция сохранения устойчивого использования биоразнообразия до 2035 года, при этом на сегодняшний день их площадь достигла 31 млн га. Наряду с этим, Казахстан демонстрирует результаты мирового значения в сохранении видов. Мы сумели сохранить и приумножить численность сайгаков.

Сегодня мы реализовываем программу с лошастью Пржевальского. Возвращаем в исходные места обитания туранского тигра. Действуя вместе, мы сможем сохранить наше природное наследие, - подчеркнул он.

По материалам Д.Искаковой,
inform.kz, фото: pixabay.

2026 ЖЫЛҒЫ ИММУНДАУДЫҢ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК АПТАЛЫҒЫ "ВАКЦИНАЛАР ӘРБІР ҰРПАҚ ҮШІН ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ"

2012 жылдан бастап сәуір айының соңғы аптасында өткізілетін Иммундаудың дүниежүзілік апталығы барлық жастағы адамдарды вакцинамен басқарылатын аурулардан қорғауда иммундаудың маңызын арттыруға бағытталған.

2026 жылғы Иммундаудың дүниежүзілік апталығы, «Вакциналар әрбір ұрпақ үшін жұмыс істейді» деген ұранмен өтеді, ол вакцинацияның жылдар бойы адамдарды, отбасыларды және тұтас қауымдастықтарды қауіпсіз қорғағанын еске салуға бағытталған, сондай-ақ ол біздің болашағымызды қорғаудағы маңызды рөлін көрсетеді. Мақсаты - вакцинацияға деген сенімділікті арттыру және мотивацияны күшейту, сондай-ақ медициналық қызметкерлерді қолдау. Бұл оларға вакцинадан немесе оны алдын алатын аурулардан туындайтын алаңдаушылық немесе қорқыныш білдіретін адамдар мен отбасылармен ашық әрі жанашыр қарым-қатынас жасауға мүмкіндік береді.

2026 жылғы иммундаудың дүниежүзілік апталығы келесі міндеттерді көздейді:

1) Қорғаныстың сабақтастығын көрсету: иммундаудың адамдар мен отбасылардың өзін және айналасындағыларды қорғау жөніндегі саналы шешімдерінің арқасында бірнеше ұрпақты өлімге әкелуі мүмкін аурулардан қауіпсіз әрі тиімді қорғап келгенін көрсету.

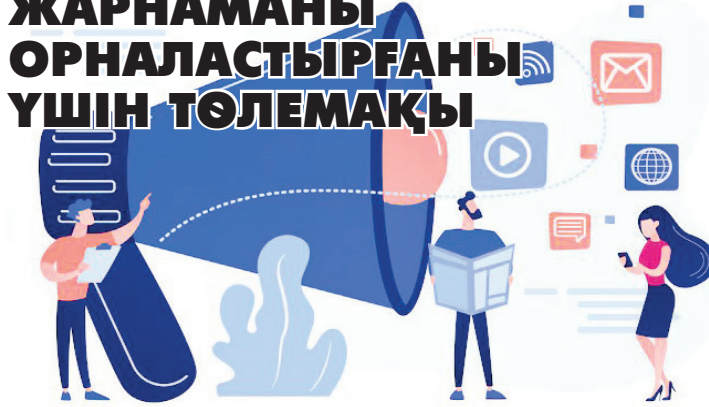
2) Вакцинация мәселелері бойынша медициналық қызметкерлерді тиімді коммуникация жүргізу дағдыларына оқыту арқылы халықтың, оның ішінде күмәнданатын отбасылардың толық ақпарат алып, вакцинация туралы сенімді шешім қабылдауына жағдай жасау.

3) Ғылыми дәлелдер туралы түсінікті нығайту: вакциналардың қауіпсіздігі мен тиімділігі жөніндегі қоғамдық сауаттылықты арттыру, жеке тұлғаларға, отбасыларға және қоғамдастықтарға иммундау туралы негізделген шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

4) Жүйеге деген сенімді нығайту: иммундау саласындағы ашықтық, есептілік және үздіксіз инновациялар қағидаттарын атап көрсету, сондай-ақ инвестициялар, ғылыми зерттеулер және вакциналарға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету арқылы болашақ ұрпақты қорғаудағы ортақ жауапкершілікке назар аудару.

Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасы, ашық көздерден алынған фотосурет.

СЫРТҚЫ (КӨРНЕКІ) ЖАРНАМАНЫ ОРНАЛАСТЫРҒАНЫ ҮШІН ТӨЛЕМАҚЫ

Сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастырғаны үшін төлемақы сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастырғаны үшін алынады.

Тиісті хабарлама жіберілмеген жағдайда сыртқы (көрнекі) жарнаманы іс жүзінде орналастыру төлемақы сомасын өндіріп алу және бюджетке енгізу үшін негіз болып табылады.

Жергілікті атқарушы органдар ай сайын, есепті айдан кейінгі айдың 15-інен кешіктірмейтін мерзімде сыртқы (көрнекі) жарнама орналастырылған жердегі салық органдарына төлемақы төлеушілер, төлемақы сомалары, сыртқы (көрнекі) жарнаманың орналастырылу кезеңі мен орны, хабарламаның жіберілгені (жіберілмегені) туралы мәліметтерді ұсынады.

Төлемақы төлеушілер болып табылады:

1. Сыртқы (көрнекі) жарнама объектілерінің меншік иелері немесе сыртқы (көрнекі) жарнама орналастырылатын ғимараттардың (құрылысжайлардың) меншік иелері төлемақы төлеушілер болып табылады.

2. Заңды тұлға өз шешімімен өзінің құрылымдық бөлімшесін төлемақыны дербес төлеуші деп тануға құқылы.

Заңды тұлғаның шешімі немесе осындай шешімнің күшін жою мұндай шешім қабылданған жылдан кейінгі жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізіледі.

3. Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары өздеріне жүктелген функционалдық міндеттерді іске асыруға байланысты орналастырылатын сыртқы (көрнекі) жарнама бойынша төлемақы төлеушілер болып табылмайды.

Төлемақы мөлшерлемелері

1. Төлемақы мөлшерлемелері сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастыру жүзеге асырылатын тиісті күнтізбелік айдың бірінші күніне қолданыста болатын айлық есептік көрсеткіштің еселенген мөлшерінде айқындалады.

Есептеу, төлеу тәртібі мен төлеу мерзімдері

1. Төлемақы мөлшері төлемақы мөлшерлемелері және сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастырудың:

1) хабарламада көрсетілген;

2) сыртқы (көрнекі) жарнама хабарлама жіберілмей орналастырылған жағдайда, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, облыстық маңызы бар қаланың және ауданның жергілікті атқарушы органы белгілеген нақты мерзімі негізге алына отырып есептеледі.

Сыртқы (көрнекі) жарнама күнтізбелік бір айдан аз мерзімге орналастырылған кезде төлемақы мөлшері күнтізбелік бір ай үшін айқындалады.

2. Бюджетке енгізуге жататын төлемақы сомасы ай сайын, ағымдағы айдың 25-інен кешіктірмейтін мерзімде төленеді.

Бұл ретте сыртқы (көрнекі) жарнама хабарлама негізінде орналастырылған жағдайда, жарнаманы орналастырудың бірінші айы үшін төлемақы төлеу хабарлама жіберілгенге дейін жүргізілуге тиіс.

3. Республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, облыстық маңызы бар қалалардың және аудандардың жергілікті атқарушы органдарына хабарлама жіберілген кезде төлемақы төлеушілер сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастырудың бірінші айы үшін төлемақы сомасының бюджетке енгізілгенін растайтын құжатты қоса береді.

4. Төлемақы сомасы сыртқы (көрнекі) жарнаманың орналасқан жері бойынша бюджетке төленеді.

Жергілікті органдардың өкілеттіктері

* Облыстардың мәслихаттары мөлшерлемелерді 50%-дан аспайтын төмендетуге немесе 100%-дан аспайтын арттыруға құқылы.

* Астана қаласы мен республикалық маңызы бар қалалардың мәслихаттары мөлшерлемелерді 50%-дан аспайтын төмендетуге немесе 200%-дан аспайтын арттыруға құқылы.

**Ә. ТЕМІРБАЙ,
Қазалы ауданы бойынша Мемлекеттік
кірістер Басқармасының бас маманы.**

ОҚУШЫЛАР АРАСЫНДА СКОЛИОЗ АУРУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ

Сколиоз - омыртқа жотасының бүйірге қарай қисаюы. Бұл ауру көбінесе мектеп жасындағы балалар мен жасөспірімдер арасында жиі кездеседі. Себебі осы кезеңде баланың сүйек жүйесі өсіп, омыртқасы қалыптасу үстінде болады. Егер бала дұрыс отырмаса, ауыр сөмке көтерсе немесе аз қимылдаса, сколиоздың пайда болу қаупі артады. Қазіргі таңда оқушылардың көп уақыты партада, компьютер алдында немесе телефон қарап өтеді. Ұзақ уақыт еңкейіп отыру арқа бұлшықеттерін әлсіретіп, омыртқаның қисаюына әсер етеді. Сондықтан сабақ оқу кезінде денені тік ұстап, нықты тең ұстау өте маңызды.

Парта мен орындық баланың бойына сай болуы керек. Кітап пен дәптер көзден 30-35 см қашықтықта тұрғаны жөн. Оқушы сөмкесінің салмағы да денсаулыққа әсер етеді. Ауыр сөмке омыртқаға күш түсіреді. Сол себепті екі иыққа тағылатын рюкзак қолданған дұрыс. Сөмкенің салмағы баланың дене салмағына сәйкес болуы қажет. Сколиоздың алдын алудың тиімді жолдарының бірі - дене белсенділігі. Күнделікті таңертеңгі жаттығу жасау, спортпен шұғылдану, жүзу, жүгіру, таза ауада серуендеу арқа бұлшықеттерін дамытып, омыртқаны нығайтады. Әсіресе жүзу спорты омыртқаға өте пайдалы.

Сонымен қатар, дұрыс тамақтану да маңызды. Кальцийге, дәрумендерге бай тағамдар - сүт өнімдері, балық, жұмыртқа, көкөніс пен жемістер сүйектің дұрыс дамуына көмектеседі. Ата-аналар мен мұғалімдер балалардың дене қалпын бақылап, уақытылы ескерту жасап отыруы керек. Егер баланың иығы қисайып, арқасы еңкейіп жүрсе немесе тез шаршаса, дәрігерге қаралған жөн.

Денсаулық - адамның ең басты байлығы. Сондықтан әрбір оқушы өз денсаулығына жауапкершілікпен қарап, сколиоздың алдын алу шараларын күнделікті өмірде сақтауы қажет. Сау омыртқа - жарқын болашақ кепілі.

**Алмара Ықласқызы МАРАТ,
Қызылорда қалалық санитариялық-эпидемиологиялық
бақылау Басқармасының бас маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.**

ТҰМАУ АУРУЫ ТУРАЛЫ

Тұмау - бұл жоғарғы тыныс жолдарына әсер ететін инфекциялық ауру, ауа-тамшы жолымен таралады.

Тұмаудың инфекция көзі - науқас адам. Жөтелу, түшкіру және тыныс алу кезінде науқас адам айналасындағыларға инфекцияны жұқтырады.

Ауадағы жұқпалы бөлшектер біртіндеп айналадағы заттарға түседі. Вируспен ластанған үй заттарының қасынан өткенде, үйге тазалық жүргізгенде, осы заттарды қолданғанда, біз байқамай жұқтырылған бөлшектерді еріксіз сілкіп тастаймыз, олар ауаға қайта көтеріліп, адамның тыныс алу жүйесіне енеді. Вирустың тыныс алу жолына түсуіне жол бермеу үшін қолдарды жиі жуу, қоғамдық орындарда болғаннан кейін және қоғамдық көліктерді пайдаланғаннан кейін мұрын өзегін жуу керек. Бұл бөлшектерді ішке тарту – тұмау вирусының дені сау адамның денесіне кіруіне жол береді.

Тұмаудың инкубациялық кезеңі бірнеше сағаттан 10 күнге дейін, орта есеппен 2 күнді құрады. Жасырын фазаның ұзақтығы вирустың түріне байланысты. Инкубация кезеңінде тұмау білінбейді. Инкубация кезеңінен кейін аурудың көріністері пайда болады:

1. Температураның жоғарылауы әдетте аурудың бірінші сағаттарында пайда болады. Қатты қызба, температура 40°C-қа дейін, тіпті одан да жоғары болады.

2. Әлсіздік, дене сырқырауы, басталатын аурудың алғашқы белгілері болуы мүмкін.

3. Мұрын бітелуі, түшкіру, тамақтың жиыбырауы – аурудың жиі кездесетін алғашқы белгілері.

4. Бірнеше күннен кейін мұрынның ағуы, жөтел пайда болады. Бірте-бірте жөтел ылғалды болып, қақырық шыға бастайды.

Тұмауға қарсы тиімді әдіс - ВАКЦИНАЦИЯ болып табылады. Өз уақытында вакцинациялану тұмауға бірнеше рет шалдығуды азайтады, аурудың ұзақтығын қысқартады және асқынулардың алдын алады.

ФОРТИФИКАЦИЯЛАНҒАН ҰННЫҢ ПАЙДАСЫ

Фортификация - дегеніміз не? Ол ұнды тарту кезінде аз мөлшерде дәрумендер мен минералды (премикс деп аталатын витаминді-минералды кешен) қосу процесі. Бұл өнімнің сапасы мен қоректілік құндылығын арттыруға мүмкіндік береді. Барлығымыз білетіндей, бидай әлемдегі кең таралған астық дақыл болып табылады, адамдар оның көп үлесін тұтынады. Бидайдың табиғи құрамы В1 (тиамин), В 2 (рибофлавин), В6 (пиридоксин), Е дәрумендеріне, ниацинге, сонымен қатар, темір мен мырышқа бай. Алайда, осы қоректік заттар бидайдың сыртқы қабығында жинақталғандықтан, ұнды тарту кезінде олар өз құрамын жоғалтып алады. Бұл ретте ұнды фортификациялаудың көп көмегі тиесі. Бұлардың қайта қалпына келтірудің бірден-бір жолы - ұнды дәрумендермен және микроэлементтермен байыту. Фортификация процесі кезінде жоғары және бірінші сұрыптағы бір тонна ұнға 150 грамм темір, мырыш қоспалары, фолий қышқылы мен В- тобының дәрумендері қосылады. Коспа элементтері тағамдық сапаны арттырады, бірақ ұнның органикалық және басқа да қасиеттеріне әсерін тигізбейді және жанама құбылыстарды туғызбайды. Фортификацияланған ұнның сақтау мерзімі алты ай. Сонымен бірге, ұн тез өткізілетін өнім болғандықтан, кәсіпорындарда ұнның нақты сақтау мерзімі жиірек 3-6 аймен шектеліп, 6 айдан аспайды.

Адамның денсаулығына қауіпі бар проблемалардың бірі - ол ас үлесіндегі темір мен фолий қышқылы сияқты дәрумендер мен минералдардың жетіспеушілігі «Анемияға» әкеп соғады. Гемоглобин нормасы қалыпқа келу үшін байытылған ұн мен нанды бір-екі жыл тұрақты қолдану қажет.

Фортификацияланған ұнды күнделікті тұтынуды үрдіске айналдыруға мән бергеніңіз жөн.

**Жанар Пермебайқызы БИСЕНБАЙ,
Сырдария аудандық СЭББ жетекші маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.**

ӨМІР-КІТАП

Өмір-кітап.

Өмір - кітап оны кім жазады?

Беттерін тағдыр береді,

Мазмұнын адам өзі жазады,

Жолдарын жүрек тереңі.

Бір беті - бала бал дәурен,

Ақ парак, кіршік тимеген,

Арманның әрбір әрпінен

Болашақ үміт билеген.

Келесі бет - жастық шақ,

Жалындап жанған сезім бар,

Қателік, жеңіс аралас,

Сабаққа толы кезің бар.

Кей беті бұлтты, мұндырақ,

Жаңбырдай төгілер көз жасың,

Сол сәтте сынбай, шындалып,

Қатайып өсер өз басың.

Тағы бір бетте шат күлкі,

Жылылық толы жан-жағың,

Сүйіспеншілік жолымен

Жарыққа бастар бар бағың.

Кей жолы өшіп, көмескі,

Із қалды уақыт табынан,

Өкінбе, қайта жазуға

Мүмкіндік бар ғой тағы да.

Соңғы бет жақын қалған шақ,

Қарайсың үнсіз өткенге,

Не жаздың, соны оқисың

Өзіңе берген есепке.

Өмір - кітап, әлбетте,

Әр күнің - тарау жаңа бір,

Жақсылық жазып әр бетке,

Мәңгі жоғалмас із қалдыр.

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР ● ОБЪЯВЛЕНИЯ

«Кирпичный завод Дос» ЖК ҚР Экологиялық кодексінің 96 бабына сәйкес 08.06.2026 ж. 10:00-де Қызылорда обл., Қызылорда қ.э., Қосшыңырау а.о., Абай а., Бейбітшілік көш., 79-ғимаратта «Қызылорда-Жезқазған тас жолының

17-шақырымында орналасқан «Кирпичный завод Дос» ЖК шығарынды көздері үшін атмосфераға ластанушы заттардың жол берілетін шығарындыларының (ЖШШ) нормативтері жобасы, Өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы, Қалдықтарды басқару бағдарламасы, Табиғат қорғау іс-шараларының жоспары бойынша ашық жиналыс түріндегі қоғамдық тыңдау өтетіндігін хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар өткізу қағидаларының 1 тарау 8 тармағына сәйкес ұсыныстар мен ескертулерді жергілікті атқарушы орган қабылдайды: a.koszhanova@korda.gov.kz ақпараттық жүйе: https://ndbecology.gov.kz/ ZoomКонференция: https://us04web.zoom.us/j/1437052497?pwd=Vvtp115xrhgECC0XrLiA3RY2Gr8aWX.1

Конференция идентификаторы: 714 3705 2497. Кіру коды: sb0Sw9
Жергілікті атқарушы органның электрондық мекенжайы мен пошталық мекенжайы: Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, №1, тел: 8-(7242)-60-53-62.

Белгіленген қызметтің бастамашысы: «Кирпичный завод Дос» ЖК
Мекенжайы: Қазақстан Республикасы, 120700, Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Бәйкекүм ауылы, Досбол көшесі, 5/2-ғимарат. ЖСН (БИН): 071 240 002 008. Тел/факс: 830 930 300 366.

Электрондық пошта: Arai87_87@list.ru
Жобаны жасақтаушы: «ЭКО-ОРДА» ЖК. ҚР, 120000, Қызылорда қаласы, Сырдария мөлтек ауданы, №20 үй, 39 п. Тел. +7777 785 13 46, e-mail: esoord@bk.ru

Нысан орталығының шамаланған географиялық координаттары:
Ендік: 44.888289. Бойлық: 65.635128

ИП «Кирпичный завод Дос» в соответствии с требованиями ст.96 Экологического Кодекса РК, сообщает, что 08.06.2026 года в 10:00 по адресу Кызылординская область, Кызылорда Г.А., Косшыңырауский с.о., с.Абай. ул.БЕЙБИТШИЛИК, 3/Д. 79, состоится общественные слушания в форме открытого собрания по проекту «Проект нормативов допустимых выбросов (НДВ) загрязняющих веществ в атмосферу от источников выбросов

ИП «Кирпичный завод Дос», расположены на 17 км автодороги Кызылорда-Жезказған, ПУО, ПЭК, ППМ».

Согласно прил.1 п.8 правил проведения общественных слушаний предложения и замечания принимает местный исполнительный орган: a.koszhanova@korda.gov.kz и информационная система: https://ndbecology.gov.kz/ Zoom Конференция: https://us04web.zoom.us/j/1437052497?pwd=Vvtp115xrhgECC0XrLiA3RY2Gr8aWX.1

Идентификатор конференции: 714 3705 2497 Код доступа: sb0Sw9

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz,

г.Кызылорда, улица Бейбарыс Султан, № 1, тел: 8-(7242)-60-53-62.

Инициатор намечаемой деятельности: ИП «Кирпичный завод Дос», РК,120700, Кызылординская область, Шиелійский район, село Байкекүм, улица Досбол Бн 5/2. БИН 071 240 002 008.

Тел/факс: 830 930 300 366, e-mail: Arai87_87@list.ru

Разработчик: ИП «ЭКО-ОРДА», РК, 120000, город Кызылорда, мкр-н. Сырдария, дом №20, кв. 39

Тел. +7777 785 13 46, e-mail: esoord@bk.ru

Ориентировочные географические координаты центра объекта:

Широта: 44.888289. Долгота: 65.635128

ИММУНДАУ АПТАЛЫҒЫ

Иммундау апталығы - бұл Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы ұйымдастыратын жыл сайынғы ақпараттық науқан. Оның мақсаты - вакцинацияның маңызын түсіндіру және адамдарды жұқпалы аурулардан қорғау.

Негізгі мақсаттары:

- вакциналардың адамдарды ұзақ жылдар бойы аурулардан қорғап келе жатқанын көрсету;
- медицина қызметкерлеріне ақпаратты қарапайым әрі түсінікті жеткізуге көмектесу;
- вакциналардың қауіпсіз әрі тиімді екенін түсіндіру;
- қоғамның вакцинаға деген сенімін арттыру және оның барлығына қолжетімді болуын қолдау.

Вакцинация - медицина тарихындағы ең қуатты құралдардың бірі. Соңғы жарты ғасырда вакциналар 150 миллионнан астам адамның өмірін сақтап қалды. Бұл өздігінен болған жок, бұл - жақындарын қорғау үшін қабылданған миллиондаған адамдардың саналы шешімдерінің нәтижесі. Елестетіп көріңіз: 50 жыл бойы әр минут сайын 6 адамның өмірі сақталып келеді.

Бұл көрсеткіштердің артында жанқияр медициналық қызметкерлер, жауапты ата-аналар және тұтас қоғамдастықтар тұр. Бұл - қызылша, дифтерия, көкжөтел және полиомелиит сияқты ауруларсыз болашақты тандаған бірнеше ұрпақтың шешімінің нәтижесі.

Бүгінгі күнге жұқпалы аурулардың алдын алуда денсаулық сақтау саласының басты бағыты вакцинация болып табылады. Иммундау арқылы

жұқпалы аурулардан қорғану ұзақ жылдардан белгілі. Тиімді және қауіпсіз вакцинация қолдану нәтижесінде эпидемияға, өлім жағдайына алып келетін бірқатар ауыр жұқпалы аурулардың жойылуына қол жеткізілді, жұқпалы ауруларға қарсы ұжымдық иммунитет және тұрғындардың эпидемиялық сауалаттылығы қалыптасты.

Вакциналар туралы жалған ақпарат вакциналар алғаш пайда болғаннан бері болғанымен, ол кеңінен таралып, қоғамның сеніміне қауіп төндіруде. Зерттеулер көрсеткендей, тіпті жалған ақпаратпен бетпе-бет келу адамдардың вакцина қауіпсіздігіне күмән келтіруіне себеп болуы мүмкін. Бұл бұрын балаларын вакцинациялаған ата-аналарға да әсер етуі мүмкін.

Иммундау арқылы алдын алуға болатын жұқпалы аурулардың қауіпі толығымен жойылған жоқ. Өкінішке қарай, әлем бойынша жыл сайын жұқпалы ауруларға қарсы егілмеген миллионға жуық бала өлім жағдайына ұшырайды. Иммундау тұрғындардың денсаулығы үшін маңызды.

Дамып келе жатқан мемлекеттер балаларына вакцина алуға күресіп жатқанда, дамыған елдерде басқа мәселелер туындауда. Ересектер мен балалар арасында сырақтанушылық көрсеткішінің төмен деңгейінен, ата - аналар балаларын ектіруден негізсіз бас тартуда. Бұл жалған сенімдер дифтерия, қызылша, көкжөтел, паротит секілді сырақтанушылықтардың жоғарылауына әкеліп соқтыруы мүмкін.

Иммундау апталығы шеңберінде егілусіз қалып жатқан басқа республикалардан, аймақтардан келген, тіркесіз (оның ішінде саяжайларда), заңсыз тұрақтаған халық топтарын, дін қауымдарының мүшелерін анықтап жұқпалы сырақтанушылыққа қарсы жоспарлы иммундауға медициналық ұйымдарға сесіпке алу шаралары ұйымдастырылады.

Балаңызды қазір ектіру арқылы, Сіз тек сырақтанушылықтың пайда болуының алдын алып қана қоймай, ауыр асқынудардан сақтап қаласыз, бұл өте маңызды. Сырақтанбай тұрып, балаңызға қазір көмектесіңіз! Оның болашақ өмірін қауіпсіз етіңіз, өзіңізге деңе сау ұрпақ қуанышын сыйлаңыз!

Иммундау апталығы - өз балаңызды және өзіңізді бүгін қорғаудың мүмкіндігі!

К.ОМАРОВА,
Сырдария аудандық СЭББ басшысы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

РАЗРЕШЕНИЯ НА ВЫЛОВ РЫБЫ БУДУТ
ОФОРМЛЯТЬ ЗА ОДИН ДЕНЬ В КАЗАХСТАНЕ

Приказом министра сельского хозяйства от 15 апреля 2026 года утверждены Правила оказания государственной услуги по выдаче разрешения на изъятие рыб и других водных животных, численность которых подлежит регулированию, передает корреспондент агентства Kazinform.

Услуга предоставляется межобластными бассейновыми инспекциями рыбного хозяйства Комитета рыбного хозяйства МСХ РК физическим и юридическим лицам. Срок оказания - один рабочий день, услуга предоставляется на безвозмездной основе.

Для получения разрешения необходимо подать заявление услугодателю. При обращении через портал статус заявки, а также уведомление с датой и временем получения результата отображаются в личном кабинете.

Сведения о регистрации юридического лица или индивидуального предпринимателя, а также данные удостоверяющих личность документов запрашиваются услугодателем из государственных информационных систем через шлюз «электронного правительства».

Поступившее заявление регистрируется в государственной базе данных «Е-лицензирование» и направляется на рассмотрение. В случае выявления оснований для отказа заявителю направляется мотивированный ответ в электронной форме, подписанный электронной цифровой подписью руководителя.

При наличии полного пакета документов уполномоченный сотрудник в течение одного рабочего дня проверяет их на соответствие установленным требованиям и оформляет разрешение.

Результат оказания услуги направляется заявителю через портал в форме электронного документа, заверенного ЭЦП.

Уполномоченный орган в течение трёх рабочих дней информирует оператора цифровой инфраструктуры «электронного правительства» и Единый контакт-центр о внесенных изменениях и дополнениях.

Приказ вводится в действие с 12 июля 2026 года.

По материалам А.Саптаева,
inform.kz, фото: pixabay.

ОБЗОР ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОРТФЕЛЯ
ПОД УПРАВЛЕНИЕМ НБРК И УИП ПО
СОСТОЯНИЮ НА 1 МАРТА 2026 ГОДА

На сайте enpf.kz представлен отчет об управлении пенсионными активами НБРК и УИП по состоянию на 1 марта 2026 года

АО «ЕНПФ» (ЕНПФ, Фонд) представляет отчет об управлении пенсионными активами Национальным Банком Республики Казахстан (НБРК) и управляющими инвестиционным портфелем (УИП) на сайте enpf.kz в разделе «Статистика и аналитика - Инвестиционное управление пенсионными активами».

Общий объем пенсионных активов на 1 марта 2026 года под управлением НБРК и УИП составил 26 851,19 млрд тенге. По состоянию на эту дату пенсионные активы ЕНПФ, находящиеся в доверительном управлении НБРК, сформированные за счет обязательных пенсионных взносов (ОПВ), обязательных профессиональных пенсионных взносов (ОППВ), добровольных пенсионных взносов (ДПВ), составили порядка 25 874,71 млрд. тенге. Объем пенсионных активов, сформированных за счет обязательных пенсионных взносов работодателя (ОПВР), находящихся в доверительном управлении НБРК, - 877,09 млрд. тенге. Пенсионные активы под управлением УИП составили 99,39 млрд тенге.

Инвестиционный портфель пенсионных
активов под управлением НБРК

Национальный Банк, как доверительный управляющий пенсионными активами ЕНПФ, проводит сбалансированную инвестиционную политику: инвестирует в различные виды финансовых инструментов, дифференцируя портфель по валютам, странам, секторам и эмитентам.

Согласно предоставленной Наббанком информации основные направления инвестирования пенсионных активов, сформированных за счет ОПВ, ОППВ, ДПВ, на 1 марта 2026 года выглядят следующим образом: государственные ценные бумаги Министерства финансов РК - 41,92%, облигации квазигосударственных компаний - 9,19%, депозиты НБРК - 2,93%, акции и депозитарные расписки эмитентов РК - 2,59%, облигации банков второго уровня Республики Казахстан - 2,37%, ГЦБ иностранных государств - 2,06%, МФО - 1,17%.

36,21% активов находится в индексном управлении, которое предусматривает формирование портфеля инвестиций по отношению к эталонному портфелю, представляющему собой набор ценных бумаг, отражающих стратегические интересы инвестора. Доходность эталонного портфеля служит мерой при оценке эффективности управления. В качестве эталонного портфеля используются индексы, разработанные и отслеживаемые ведущими мировыми финансовыми компаниями либо НБРК. Индексное управление активами осуществляется как НБРК самостоятельно, так и с привлечением зарубежных управляющих компаний в отношении субпортфеля облигаций развитых стран, субпортфеля облигаций развивающихся стран, субпортфеля корпоративных облигаций и субпортфеля акций. Инвестиционный портфель в разрезе валют, в которые номинированы финансовые инструменты, приобретенные за счет ОПВ, ОППВ, ДПВ, по состоянию на 1 марта 2026 г. выглядят так: инвестиции в национальную валюту - 59,63%, в долларах США - 40,36% портфеля пенсионных активов.

В результате инвестирования доход в виде вознаграждения по ценным бумагам, в том числе по размещенным вкладам и операциям «обратное РЕПО» составил 359,93 млрд тенге, доходы от рыночной переоценки ценных бумаг - 211,27 млрд тенге, доходы по активам, находящимся во внешнем управлении - 15,08 млрд тенге, прочие доходы - 0,56 млрд тенге. Рыночная переоценка ценных бумаг, инвестированных в иностранной валюте, за исключением активов во внешнем управлении с учетом курсовой переоценки сложилась отрицательной.

Размер начисленного инвестиционного дохода за последние 12 месяцев с марта 2025 года по февраль 2026 года составил порядка 2,66 трлн тенге, доходность за данный период составила 11,39%. Направления инвестирования ОПВР на 1 марта 2026 года выглядят следующим образом: государственные ценные бумаги Министерства финансов РК - 86,06%, операции РЕПО - 8,57%, депозиты НБРК - 5,36%, денежные средства на инвестиционных счетах - 0,01%.

Инвестиционный портфель за счет ОПВР включает только финансовые инструменты, номинированные в национальной валюте. Доход в виде вознаграждения по ценным бумагам, в том числе по размещенным вкладам и операциям «обратное РЕПО» составил 19,48 млрд тенге. Рыночная переоценка ценных бумаг принесла вкладчикам 1,48 млрд тенге.

Размер начисленного инвестиционного дохода по ОПВР за последние 12 месяцев с марта 2025 года по февраль 2026 года составил порядка 72,84 млрд тенге, доходность за данный период - 10,63%.

Подробная структура инвестиционного портфеля финансовых инструментов под управлением НБРК с указанием эмитентов и обзор инвестиционной деятельности размещены на официальном сайте ЕНПФ. Также на сайте enpf.kz размещена информация о структуре портфеля по пенсионным активам, сформированным за счет ОПВР.

Управляющие инвестиционным портфелем
Общий объем пенсионных активов, находящихся под управлением УИП, составляет 99,39 млрд тенге. По состоянию на 1 марта 2026 г. пенсионные активы, находящиеся в доверительном управлении АО «Alatau City Invest», составили 16,52 млрд тенге. Основные инвестиции компании: паи Exchange Traded Funds (ETF) - 24,09 %, акции и депозитарные расписки эмитентов РК - 12,34 %, облигации банков второго уровня РК - 12,26%, корпоративные облигации эмитентов РК - 9,80%, облигации квазигосударственных организаций РК - 9,62%, РЕПО - 7,16%, корпоративные облигации иностранных эмитентов - 5,13%, МФО - 4,51%, ГЦБ МФ РК - 3,22%, ГЦБ иностранных государств - 2,02%.

Отметим, что 55,41% портфеля представлено в тенге, 43,52% - в долларах США, 1,06% - в других валютах.

Доходность пенсионных активов за последние 12 месяцев с марта 2025 года по февраль 2026 года составила 12,90%.

Подробная структура инвестиционного портфеля финансовых инструментов под управлением АО «Alatau City Invest» с указанием эмитентов представлена на сайте ЕНПФ. По состоянию на 1 марта 2026 года пенсионные активы,

находящиеся в доверительном управлении АО «Halyk Global Markets», составили 7,88 млрд тенге.

Основные инвестиции в структуре портфеля таковы: долевые инструменты иностранных эмитентов (Паи ETF) - 26,64%, облигации банков второго уровня РК - 14,97%, ГЦБ МФ РК - 13,52%, ноты НБРК - 12,05%, облигации квазигосударственных организаций РК - 10,78%, обратное РЕПО (не более 90 календарных дней) - 6,72%, корпоративные облигации организаций РК - 5,52%, акции и депозитарные расписки, выпущенные организациями Республики Казахстан - 4,19%, ГЦБ иностранных государств - 5,03%.

Отметим, что 64,38% портфеля представлено в тенге, 35,62% - в долларах США.

Доходность пенсионных активов за последние 12 месяцев с марта 2025 года по февраль 2026 года составила 11,49%.

Подробная структура инвестиционного портфеля финансовых инструментов под управлением АО «Halyk Global Markets» с указанием эмитентов представлена на сайте ЕНПФ. По состоянию на 01.03.2026 г. пенсионные активы ЕНПФ, находящиеся в доверительном управлении АО «BCC Invest», составили 12,61 млрд тенге. Основные направления инвестиций: облигации БВУ РК - 21,50%, ГЦБ МФ РК - 16,44%, РЕПО - 15,46%, облигации квазигосударственных организаций РК - 14,13%, корпоративные облигации эмитентов-резидентов РК - 10,12%, ГЦБ иностранных государств - 7,82%, корпоративные облигации иностранных эмитентов - 6,93%, акции и депозитарные расписки эмитентов-резидентов РК - 2,19%. Инвестиции в национальную валюту составили 68,53% портфеля, в долларах США - 31,47%. Доходность пенсионных активов за последние 12 месяцев с марта 2025 года по февраль 2026 года составила 10,82%.

Подробная структура инвестиционного портфеля финансовых инструментов под управлением АО «BCC Invest» с указанием эмитентов представлена на сайте ЕНПФ.

По состоянию на 01.03.2026 г. пенсионные активы ЕНПФ, находящиеся в доверительном управлении АО «Сентрас Секьюритиз», составили порядка 6,4 млрд тенге.

В облигации квазигосударственных организаций РК инвестировано 24,25%, корпоративные облигации эмитентов РК - 16,21%, облигации БВУ РК - 15,52%, корпоративные облигации иностранных эмитентов - 9,02%, государственные облигации США - 8,65%, РЕПО - 8,06%, ГЦБ МФ РК - 5,44%, акции и депозитарные расписки эмитентов-резидентов РК - 3,77%, акции и депозитарные расписки иностранных эмитентов - 2,56%. Инвестиции в национальную валюту составили 66,68% портфеля, в долларах США - 33,32%. Доходность пенсионных активов за последние 12 месяцев с марта 2025 года по февраль 2026 года составила 17,65%.

Подробная структура инвестиционного портфеля финансовых инструментов под управлением АО «Сентрас Секьюритиз» с указанием эмитентов представлена на сайте ЕНПФ.

По состоянию на 01.03.2026 года пенсионные активы, находящиеся в доверительном управлении АО «ДО Народного Банка Казахстана «Halyk Finance», составили 55,98 млрд тенге.

Основные инвестиции в структуре портфеля выглядят так: обратное РЕПО (не более 90 календарных дней) - 18,95%, ГЦБ МФ РК - 15,13%, облигации банков второго уровня РК - 14,54%, МФО - 12,24%, паи Exchange Traded Funds (ETF) - 9,05%, корпоративные облигации эмитентов РК - 7,12%, корпоративные облигации иностранных эмитентов - 6,24%, ноты НБРК - 5,16%, облигации квазигосударственных организаций РК - 5,02%, акции и депозитарные расписки эмитентов РК - 3,89%. В инструменты в национальной валюте инвестировано 65,64% портфеля, в долларах США - 34,36%. Доходность пенсионных активов за 12 месяцев с марта 2025 года по февраль 2026 года составила 10,29%.

Подробная структура инвестиционного портфеля финансовых инструментов под управлением АО «ДО Народного Банка Казахстана «Halyk Finance» с указанием эмитентов представлена на сайте ЕНПФ.

С 1 июля 2023 г. вкладчики могут передать в доверительное управление не более 50% пенсионных накоплений за счет обязательных пенсионных взносов (ОПВ) и обязательных профессиональных пенсионных взносов (ОППВ) без учета порога минимальной достаточности управляющим инвестиционным портфелем (УИП), выбрав такую компанию самостоятельно. Вкладчики, у которых есть добровольные пенсионные накопления, могут передать их УИП в объеме 100%.

С 1 января 2026 года внедрена система оценки деятельности УИП на основе композитных индексов Ki. Композитный индекс представляет собой вид бенчмарка, включающего индексы национального и мировых фондовых рынков, что обеспечивает объективную оценку результатов работы УИП с учетом глобальных экономических тенденций, а также ситуаций на рынках капиталов. С 2026 года УИП осуществляют деятельность по доверительному управлению пенсионными активами на основании нового подхода, предусматривающего выбор одного из трех инвестиционных портфелей, различающихся по уровню риска, доходности и срокам инвестирования. В случае, если доходность пенсионных активов окажется ниже установленного минимума (композитного бенчмарка), УИП должен возместить сумму отрицательной разницы за счет собственного капитала. Таким образом, частные управляющие отвечают за обеспечение сохранности накоплений собственным капиталом. Следует отметить, что с 2021 года, когда появилась возможность передачи пенсионных накоплений в управление УИП, все управляющие компании соблюдают установленные нормативы, в связи с чем необходимость возмещения установленной разницы не возникла. Накопления, находящиеся в доверительном управлении Национального Банка РК защищены государственной гарантией сохранности не ниже уровня инфляции при получении права на выплаты.

Также напомним, что ЕНПФ запустил единую информационную интернет-платформу по инвестиционному управлению пенсионными активами граждан invest.enpf.kz, которая объединяет всю ключевую информацию об УИП в одном цифровом пространстве и обеспечивает системный подход к предоставлению данных об инвестиционной деятельности.

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

КОНГО-ҚЫРЫМ ГЕМОМРАГИЯЛЫҚ ҚЫЗБАСЫ: БІЛУІҢІЗ КЕРЕК МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ

Конго-Қырым геморрагиялық қызбасы (КҚГК) - жұқтырудың трансмиссивті механизмі арқылы таралатын, табиғи-ошақтық вирустық инфекция. Бұл ауру адам өміріне қауіп төндіретін аса қауіпті жұқпалы аурулардың қатарына жатады және көбіне кенелер арқылы таралады.

КҚГК қоздырғышы табиғи жағдайда кенелердің организмінде сақталып, олар арқылы таралады. Кенелер вирусты өмір бойы сақтап, оны ұрпағына бере алады. Олар ірі және ұсақ малдардың, кеміргіштердің, құстардың қанымен қоректену арқылы вирусты айналымда ұстап тұрады. Ауру жағдайлары көбінесе көктем-жаз айларында, яғни мамыр мен тамыз аралығында, кенелердің белсенді кезеңінде тіркеледі.

Адам КҚГК вирусын көбінесе кенелер мекендейтін аумақтарда болған кезде жұқтырады. Мұндай орындарға жайылымдар, егістіктер, саяжайлар және орман алқаптары жатады. Сонымен қатар, кенелер жұққан жануарларды күту кезінде немесе олардан кенелерді қолмен алып, жаншу кезінде жұқтыру қаупі жоғары. Үй жануарлары, әсіресе иттер, кенелерді тасымалдаушы болуы мүмкін. Кей жағдайларда жабайы жануарлар, мысалы, кірпілер де инфекция көзі бола алады.

Аурудың инкубациялық кезеңі 1 күннен 14 күнге дейін созылады, көбінесе 4–6 күн аралығында байқалады. Алғашқы белгілері көптеген вирустық инфекцияларға ұқсас: дене қызуының күрт көтерілуі, бас ауруы, бұлшықет

ауруы, жалпы әлсіздік. Аурудың ерекшелігі – қызбаның екі толқынды өтуі. Бірінші кезеңде температура жоғарылайды, кейін уақытша төмендеп, адам өзін жақсы сезінуі мүмкін. Алайда кейіннен геморрагиялық синдром дамып, қан кету белгілері пайда болады. Бұл кезең өте қауіпті, себебі ішкі және сыртқы қан кетулер өмірге қауіп төндіреді.

КҚГК адамнан адамға да жұғуы мүмкін. Бұл көбінесе наукастың қанымен немесе басқа да биологиялық сұйықтықтарымен тікелей байланыс кезінде орын алады. Медициналық мекемелерде инфекция құрал-жабдықтарды дұрыс залалсыздандырмау немесе қауіпсіздік талаптарын сақтамау нәтижесінде таралуы мүмкін. Сондықтан медицина қызметкерлері үшін инфекциялық бақылау шараларын сақтау аса маңызды.

Жануарлар мен кенелер арасында бұл аурумен күресу күрделі. Себебі «кене-жануар-кене» циклі табиғи түрде жүреді және жануарларда ауру белгілері байқалмауы мүмкін. Сондықтан негізгі күрес әдісі – кенелерге қарсы акарицидтік өңдеу жүргізу болып табылады.

Жеке қауіпсіздік шаралары КҚГК-ның алдын алуда шешуші рөл атқарады. Табиғатқа шыққанда жабық, қорғаныш киімдерін киіп, денені жиі тексеріп отыру қажет. Киімді кенеге қарсы арнайы құралдармен өңдеу ұсынылады. Жануарлардан кенелерді жалаң қолмен алуға болмайды. Егер жануарда кене анықталса, ветеринариялық мамандарға жүгіну қажет. Сонымен қатар, мал сою кезінде міндетті түрде қорғаныш құралдарын пайдалану керек.

Медицина Ұйымдарында инфекцияның алдын алу үшін стандартты қауіпсіздік шаралары сақталуы тиіс. Оларға қол гигиенасы, жеке қорғаныс құралдарын қолдану және қауіпсіз медициналық процедуралар жүргізу жатады.

Қорытындылай келе, Конго-Қырым геморрагиялық қызбасы - алдын алуға болатын, бірақ асқынған жағдайда ауыр салдарға әкелетін қауіпті инфекция. Сондықтан әрбір азамат қарапайым қауіпсіздік ережелерін сақтап, өз денсаулығына жауапкершілікпен қарауы қажет.

А. ИДРИСОВА,
Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы, ашық көздерден алынған фотосурет.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ

«Сыбайлас жемқорлық» түсінігі (латынша *conspicuo*) - ақшаға сатып алу және саяси қайраткерлерді, мемлекеттік шенеуніктерді, лауазымдық тұлғаларды сатып алу дегенді білдіреді.

Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес, сыбайлас жемқорлық қылмыстарға негізінен лауазымды қылмыстар жатады. Өмір көрсеткендей, қызмет өкілеттігін теріс пайдалану, билікті не қызметтік өкілеттікті асыра пайдалану, пара алу, пара беру, паракорлыққа делдал болу, қызметтік жалғандық жасау, көрінеу жалған сөз жеткізу, сеніп тапсырылған бөтен мүлікті иеленіп алу немесе ысырап ету, көрінеу жалған жауап беру, сарапшының жалған қорытындысы немесе қате аудару, жалған жауап беруге немесе жауап беруден жалтаруға, жалған қорытынды беруге не қате аударуға сатып алу, лауазымды адамдардың сот үкімін, сот шешімін немесе өзге де сот актісін орындамау, осындай қылмыстардың барлығы жемқорлық сыбайластық байланыстарды пайдалану арқылы жасалады.

Сыбайлас жемқорлықпен пәрменді күресу үшін халықтың құқықтық сауатсыздығын жою, құқықты түсіндіру жұмысының деңгейі мен сапасын арттыру керектігінің маңызы зор. Халық өздерінің құқықтарын, өздеріне қарсы қандай да бір құқыққа қайшы іс-әрекет жасалған жағдайда қандай іс-қимыл қолдану керектігінің нақты жолдарын толық білулері қажет.

Сыбайлас жемқорлықпен күрес уақыт өткен

сайын күшеюде. Бүгінгі таңда, аталған қоғамдық индеттің алдын алу, жемқорлыққа қарсы мәдениет қалыптастыру қажеттілігі айрықша күн тәртібіне шығып отыр. Себебі, жемқорлық фактілері қарапайым жағдай емес, ол елдің әлеуметтік-экономикалық әлеуетін әлсірететін, қоғамды әділетсіздікке ұшырататын аса қауіпті индет. Сондықтан, паракорлықпен күрестің жылдар бойы жалғасуы заңды құбылыс.

Ел мақсаты мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының тиімділігін арттыру, сыбай-лас жемқорлықтың кез келген көрінісіне «мүлдем төзбеушілік» ахуалын қалыптастыру арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы қозғалысқа бүкіл қоғамды тарту болып табылады.

Қоғамның мемлекеттік билік институттарына сенімін арттыру, халықтың құқықтық мәдениетінің деңгейін көтеру де аталған құжаттың басты міндетіне жатқызылған. Әрине, сыбайлас жемқорлықпен күрес жолында оның алдын алу жұмыстарына көбірек мән берген жөн. Ол үшін жемқорлық көріністерінің бедеу алуына түрткі болатын факторларды анықтап, мейлінше аурудың алдын алған абзал.

Сондықтан сыбайлас жемқорлықпен күресу барлық Қазақстан Республикасы азаматтарының азаматтық борышы деп білу керек.

Қ.ОМАРОВА,
Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы.

БОТУЛИЗМ - ӨМІРГЕ ҚАУІПТІ ДЕРТ

Ботулизм – сирек кездесетін, бірақ аса қауіпті жұқпалы ауру. Ол көбінесе сапасыз немесе дұрыс дайындалмаған тағамды тұтыну салдарынан пайда болады. Аурудың негізгі себебі - Clostridium botulinum бактериясы бөлетін күшті у (токсин). Бұл токсин жүйке жүйесіне әсер етіп, бұлшық еттердің салдануына әкелуі мүмкін.

Ботулизм қалай жұғады?

Ботулизм көбіне үй жағдайында дайындалған консерві өнімдері арқылы таралады. Әсіресе дұрыс стерилизацияланбаған санырауқұлақ, көкөніс, ет және балық консервілері қауіпті. Кей жағдайда қақталған немесе тұздалған балық өнімдері де ауру көзі болуы мүмкін.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы мәліметінше, ботулизм сирек тіркелгенімен, дер кезінде ем көрсетілмесе, өлімге әкелуі ықтимал. **Аурудың белгілері** Ботулизмнің алғашқы белгілері тағамды тұтынғаннан кейін бірнеше сағаттан 1-2 күнге дейінгі аралықта байқалуы мүмкін: ауыздың құрғауы; көрудің бұзылуы (заттардың қосарланып көрінуі); жұтынудың қиындауы; сөйлеудің бұзылуы; бұлшықет әлсіздігі.

Ауру асқынған жағдайда тыныс алу бұлшықеттері салданып, наукастың өміріне қауіп төнеді. Сондықтан жоғарыдағы белгілер байқалса, дереу жедел жәрдем шақыру қажет.

Алдын алу шаралары

Ботулизмнің алдын алу үшін:

-Үй жағдайында консервілеу кезінде санитарлық талаптарды қатаң сақтау;

-Күмәнді немесе қақпағы ісінген консервілерді пайдаланбау;

-Сақтау мерзімі өткен өнімдерді тұтынбау;

-Балық және ет өнімдерін жеткілікті деңгейде термиялық өңдеу;

-Дайын консервілерді ашқан соң тоңазытқышта сақтау;

Қазақстанда тағам қауіпсіздігін бақылау жұмыстарын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі жүзеге асырады. Сондай-ақ тағам өнімдерінің қауіпсіздігі Еуразиялық экономикалық одақ аясында қабылданған ТР ТС 021/2011 талаптарымен реттеледі.

Ботулизм - алдын алуға болатын, бірақ салдары өте ауыр дерт. Қарапайым қауіпсіздік ережелерін сақтау арқылы өзіңізді және жақындарыңызды қатерден қорғай аласыз. Әсіресе үй консервілерін дайындауда мұқият болу - денсаулық кепіл.

Г.С.АЙМБЕТОВА,
Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы, ашық көздерден алынған фотосурет.

ҚҰС ЕТІ МЕН ОНЫ ҚАЙТА ӨНДЕУ ӨНІМДЕРІНІҢ ҚАУІПСІЗДІГІ

Құс еті - адам ағзасына қажетті ақуызға бай, кеңінен тұтынылатын тағам өнімдерінің бірі. Соңғы жылдары құс шаруашылығы қарқынды дамып, құс етінен жасалатын өнімдердің түрлері де көбейді. Алайда бұл өнімдердің қауіпсіздігі – халық денсаулығы үшін аса маңызды мәселе.

Құс етінің қауіпсіздігіне әсер ететін факторлар Құс етінің сапасы мен қауіпсіздігі бірнеше негізгі факторларға байланысты:

Өсіру жағдайлары

Құстарды өсіру барысында санитарлық-гигиеналық талаптардың сақталуы өте маңызды. Таза су, сапалы жем, дұрыс температура мен желдету жүйесі құстың денсаулығына тікелей әсер етеді.

Ветеринариялық бақылау

Құстар арасында таралатын аурулар (сальмонеллез, құс тұмауы және т.б.) адамға да қауіпті болуы мүмкін. Сондықтан тұрақты ветеринариялық тексерулер мен вакцинация жүргізу қажет.

Сою және өңдеу технологиясы

Құсты сою кезінде санитарлық нормалардың сақталмауы еттің микробиологиялық ластануына әкеледі. Өңдеу кезеңінде құрал-жабдықтардың тазалығы мен қызметкерлердің жеке гигиенасы қатаң бақылауда болуы тиіс.

Сақтау және тасымалдау

Құс еті тез бұзылатын өнім болғандықтан, оны +0...+4°C температурада сақтау қажет. Суық тізбектің бұзылуы бактериялардың көбеюіне себеп болады.

Қайта өңделген өнімдердің қауіпсіздігі

Құс етінен шұжық, жартылай фабрикактар, консервілер сияқты түрлі өнімдер дайындалады. Бұл өнімдердің қауіпсіздігі келесі аспектілерге тәуелді:

Шикізат сапасы – тексерілген, аурусыз құстардан алынған ет қолданылуы тиіс.

ДҰРЫС ТАМАҚТАНУ ЖӘНЕ САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫ - ҰЛТ САУЛЫҒЫНЫҢ НЕГІЗІ

Қазіргі заманда адам денсаулығы - ең басты байлық. Қарбалас тіршілік, күйзеліс, қозғалыстың аздығы және сапасыз тағамдар адам ағзасына кері әсерін тигізуде. Сондықтан дұрыс тамақтану мен салауатты өмір салтын ұстану - әрбір азаматтың өзіне деген жауапкершілігі ғана емес, қоғам алдындағы міндеті.

Дұрыс тамақтану дегеніміз не?

Дұрыс тамақтану - ағзаны қажетті дәрумендермен, минералдармен және қоректік заттармен қамтамасыз ететін теңгерімді ас мәзірін сақтау. Күнделікті тағам құрамында ақуыз, май, көмірсу, дәрумендер мен талшық жеткілікті мөлшерде болуы тиіс. Көкөністер мен жемістерді көбірек тұтынып, қантты, тұзды және майлы тағамдарды шектеу - денсаулық кепіл.

Мамандар күніне кемінде үш мезгіл уақытты тамақтануға, жеткілікті мөлшерде су ішуге кеңес береді. Табиғи әрі жаңа дайындалған тағам ағзаға жеңіл сініп, қуат береді. Әсіресе балалар мен жасөспірімдер үшін дұрыс тамақтану - дененің және ой-сананың дұрыс дамуының негізі.

Салауатты өмір салтының маңызы

Салауатты өмір салты тек дұрыс тамақтанумен шектелмейді. Ол - тұрақты дене белсенділігі, зиянды әдеттерден бас тарту, жеткілікті ұйқы және жеке бас гигиенасын сақтау.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы – World Health Organization деректеріне сүйенсек, жүрек-қан тамырлары аурулары мен қант диабетінің

негізгі себептерінің бірі – қозғалыстың аздығы мен дұрыс тамақтанбау. Күніне кемінде 30 минут жаяу жүру немесе спортпен айналысу адамның жалпы денсаулығын жақсартады.

Темекі ішеу мен алкогольді ішімдіктерден бас тарту - ұзақ әрі сапалы өмір сүрудің басты шарттарының бірі. Сонымен қатар, күйзелісті басқару, таза ауада серуендеу, отбасы мүшелерімен уақыт өткізу де психологиялық саулықты нығайтады.

Ұлттық тағам және денсаулық

Қазақ халқының дәстүрлі тағамдары - құнарлы әрі табиғи өнімдерге бай. Алайда қазіргі таңда фастфуд пен жартылай дайын өнімдерге әуестік артып отыр. Бұл үрдіс семіздік пен түрлі созылмалы аурулардың көбеюіне әкелуі мүмкін. Сондықтан ұлттық тағамдарды да мөлшермен, теңгерімді түрде тұтыну маңызды.

Денсаулық - адамның ең қымбат қазынасы. Оны сақтау әркімнің өз қолында. Дұрыс тамақтанып, белсенді өмір салтын ұстану арқылы біз өз өміріміздің сапасын арттырып қана қоймай, болашақ ұрпаққа жарқын үлгі боламыз.

Салауатты қоғам - қуатты мемлекет кепілі.

А.Қ.ТАЖМАХАНОВА,
Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бас маманы, ашық көздерден алынған фотосурет.

«Жолаушылар кедендік декларациясын толтыру және жолаушылар кедендік декларациясында мәлімделген мәліметтерді өзгертуге (толықтыруға) байланысты кедендік операцияларды жасау тәртібіне өзгерістер енгізу туралы» Еуразиялық экономикалық комиссия Алқасының 2026 жылғы

17 наурыздағы № 34 Шешіміне сәйкес ІМЕІ жолаушылар кедендік декларациясында ұялы байланыстың абоненттік құрылғыларына (смартфондар, ұялы байланыс желілеріне арналған телефон аппараттары және ұялы байланыс функциясы бар планшеттер) арналған

кодтарды көрсетудің міндеттілігіне қатысты тармақтары оның ресми жарияланған күнінен бастап (19.03.2026 ж.) 30 күнтізбелік күн өткен соң. Яғни а. ж. 19 сәуірден бастап жеке тұлғалар жоғарыда аталған тауарларды әкелген кезде тиісті бағанда олардың ІМЕІ кодтарын көрсету қажет.

Мекенжай түрлерінің кодтарын көрсетуге қатысты шешімнің қалған тармақтары 2027 жылғы 1 сәуірден бастап күшіне енеді.

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті.

Решением Коллегии Евразийской экономической комиссии от 17 марта 2026 года № 34 «О внесении изменений в Порядок заполнения пассажирской таможенной декларации и совершения таможенных операций, связанных с изменением (дополнением) сведений, заявленных в пассажирской таможенной декларации» внесены изменения, согласно которым обязательно указание в пассажирской таможенной декларации ІМЕІ кодов для абонентских устройств сотовой связи (смартфонов, телефонных аппаратов для

сотовых сетей связи и планшетов с функцией сотовой связи), вступающих в силу по истечении 30 календарных дней с даты его официального опубликования (19.03.2026 г.). То есть с 19 апреля т.г. при ввозе физическими лицами вышеуказанных товаров необходимо в соответствующей колонке указывать их ІМЕІ коды. Остальные пункты Решения в отношении указания кодов видов адреса вступят в силу с 1 апреля 2027 года.

Департамент государственных доходов по Кызылординской области.

ЭКОЖАҒАЛЫҚТАР

ЭКОНОВОСТИ

УЧЁНЫЕ ПРЕДЛОЖИЛИ БЕТОН
С ОТХОДАМИ РИСОВОЙ
ШЕЛУХИ, ПЛАСТИКА И ШИН

Частичная замена песка вторсырьём позволяет снизить нагрузку на ресурсы без существенной потери прочности

Учёные из Высшей политехнической школы Литорала представили технологию производства бетона с использованием отходов - золы рисовой шелухи, переработанного пластика PET и резины из отработанных шин. Исследование опубликовано в журнале Construction and Building Materials и рассматривает возможность частичной замены песка в бетонных смесях вторичными материалами.

Разработка предложена на фоне растущего объёма отходов и высокой ресурсоемкости строительной отрасли. По оценкам исследователей, ежегодно в мире образуется более 2 млрд тонн твёрдых коммунальных отходов, а спрос на песок достигает около 50 млрд тонн в год, что превышает темпы его естественного восполнения.

В рамках эксперимента учёные протестировали замену мелкого заполнителя (песка) на уровне 2,5%, 5% и 10% по массе. Полученные образцы сравнивались с традиционным бетоном по ключевым характеристикам - прочности, плотности, воздухопроницаемости, модулю упругости и другим параметрам. Дополнительно проводился микроструктурный анализ.

Наиболее устойчивые результаты показала зола рисовой шелухи. При замещении на уровне 2,5% снижение прочности составило около 1,6%, что оценивается как незначительное. Это объясняется высоким содержанием кремнезёма и пуццолановыми свойствами материала, способствующими уплотнению структуры бетона.

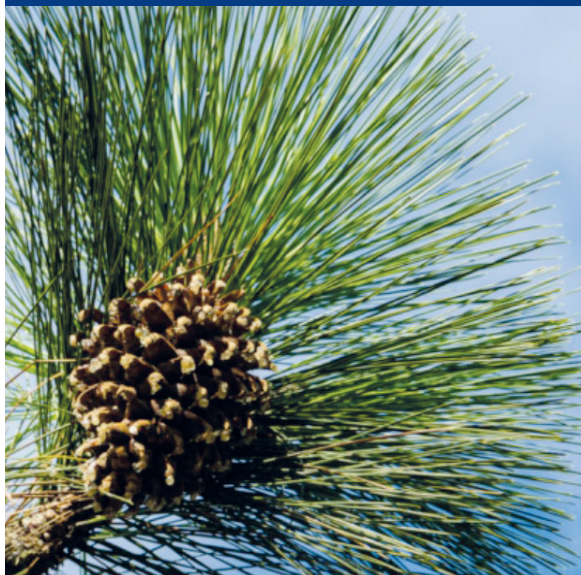
Переработанный пластик PET продемонстрировал умеренное снижение характеристик: прочность на сжатие уменьшалась примерно на 10%, а на растяжение - до 18%. При этом материал сохранял удобоукладываемость и не требовал изменения водоцементного соотношения.

Наибольшее снижение прочности зафиксировано при использовании резиновой крошки. Исследователи связывают это с особенностями взаимодействия материала с цементной матрицей. Вместе с тем отмечается, что такие смеси обладают меньшей плотностью и повышенной пластичностью, что может быть востребовано в отдельных типах конструкций.

Ключевым выводом исследования стало то, что уровень замещения около 5% обеспечивает оптимальный баланс между экологическими преимуществами и техническими характеристиками. При увеличении доли вторичных материалов до 10% снижение прочности становится более выраженным, что ограничивает применение таких смесей в конструкциях с высокими нагрузками.

Авторы отмечают, что использование отходов в качестве компонентов бетона позволяет снизить потребление природных ресурсов, уменьшить объёмы захоронения отходов и сократить углеродный след строительной отрасли. Такой подход рассматривается как один из элементов перехода к циркулярной модели экономики, в которой отходы становятся ресурсом для производства новых материалов.

По материалам pia.eso, фото pia.eso.

СКОЛЬКО ВЕСЯТ САМЫЕ
БОЛЬШЕЕ СОСНОВЫЕ
ШИШКИ?

Сосновая шишка - это женская репродуктивная структура дерева, содержащая семена. После созревания крылатые семена выпадают и разносятся ветром или животными, сообщает «IFLScience».

Самая большая шишка в мире - длиной более 58 сантиметров - принадлежит сахарной сосне (Pinus lambertiana) - самому высокому и одному из крупнейших видов сосен, который растёт в Орегоне, Калифорнии и Нижней Калифорнии в США.

Самые тяжёлые шишки даёт сосна Культера (Pinus coulteri): их масса обычно составляет от 0,4 до 2,2 килограмма, а рекорд достигает 4 кг. Её семена съедобны для человека, но обычно не собираются.

Сосна Культера приспособлена к пожарам и может оказаться под угрозой исчезновения как при их подавлении, так и при слишком частом возникновении (вид внесён в список уязвимых, тогда как сахарная сосна относится к категории с наименьшим риском).

Существует и необычный мировой шишечный рекорд: в 2013 году албанский художник создал мозаику, используя более 53 163 сосновых шишек.

По материалам gismeteo.ru,
фото: Шишка гигантской секвойи
© Klara Steffkova / Shutterstock.com.

ТОО «КазЭкосистемс»

(гослицензия 01259 №0042510
от 25.09.2008 г.) представляет
следующие виды услуг в области
охраны окружающей среды:

1. Оказание консультационных услуг
в области охраны окружающей среды

3. Организация в проведении
общественных слушаний

5. Подготовка послепроектного
анализа отчета о возможных
воздействиях

6.1 Разработка проектов нормативов
эмиссий (нормативы допустимых
выбросов, нормативы допустимых
сбросов)

6.3 Составление паспорта опасного
отхода

6.5 Составление проекта плана
мероприятий по охране
окружающей среды

8. Разработка раздела «Охрана
окружающей среды» в составе
проектной документации
при подготовке декларации
для III и IV категории

10. Составление проектов
обоснования санитарно-защитной
зоны (предварительная,
окончательная)

12. Консультация и содействие в
формировании пакета документов
для получения лицензии для
юридических лиц, занимающихся
деятельностью по переработке,
обезвреживанию, утилизации
и (или) уничтожению опасных
отходов.

2. Составление и содействие в подаче
заявления о намерении деятельности
в уполномоченный орган
в области ООС

4. Подготовка отчета о возможных
воздействиях при оценке
воздействия на окружающую среду

6. Составление заявления на
получение экологического
разрешения на воздействие,
в том числе:

6.2 Составление программы
управления отходами для
I и II категории

6.4 Разработка программы
производственного экологического
контроля (ПЭК)

7. Составление отчета
производственного экологического
контроля

9. Подготовка и содействие в подаче
декларации о воздействии на
окружающую среду
для III категории

11. Составление квартальных отчетов,
согласно условий экологического
разрешения, статистических отчетов,
налоговых отчетов по форме 870.00.

Наш адрес: г. Кызылорда,
ул. Байтурсынова, 48.
эл.адрес kazecosystems@mail.ru
тел. 8 7242 27 52 99

ПРИБРЕТАЙТЕ ПОДПИСКУ
И ПОЛУЧАЙТЕ СВЕЖИЕ
ВЫПУСКИ ГАЗЕТЫ ПО
ЭЛЕКТРОННОМУ АДРЕСУ

syrtabigaty@gmail.com
www.syrtabigaty.kz

Наш адрес: г. Кызылорда, ул. Кайнарбаева, 33
+7 777 563 76 92

Құрылтайшы -
Қызылорда
облыстық
«Сыр Табиғаты»
занды тұлғалар
Ассоциациясы

Редактор
Акбота Абеннова

Газет Қазақстан
Республикасы
инвестициялар және
даму Министрлігі
байланыс,
акпараттандыру және
Ақпарат Комитетінде
қайта тіркелген.

Тіркеу куәлігі
№15905-Г, 25.03.2016ж.

Жекеленген
авторлардың пікірі
редакция көзқарасын
білдірмейді,
қолжазбалар
қайтарылмайды.
«Сыр Табиғаты»
газетінде жарияланған
мақала көшіріліп
басылса, сілтеме
жасалуы міндетті.

Жарнама және
хабарландыру мәтіні
мен мазмұнына
редакция жауап
бермейді.

Газет редакцияның
компьютер
орталығында теріліп,
беттеліп, «ASU» баспа
үйі» ЖШС сенімгерлік
басқаруындағы
«Сыр медиа» ЖШС
баспаханасында
басылды.
Тел: 8(7242) 40-06-68

Газеттің басылу
сапасына баспахана
жауапты.

Офсеттік басылым.
Көлемі 2 баспа табақ.

Жазылу индексы - 68116

Редакцияның
мекен-жайы:
Қызылорда қаласы,
Кайнарбаев көшесі, №33.
Толық мәлімет алу үшін:
8-777-563-76-92
телефонына хабарласуға
болады.

E-mail: syr.tabigaty@gmail.com

Басылым апта
сайын жарық
көреді

Тапсырылыс
№ 709

Таралым 500

